

မြန်မာ့ဒစ်ဂျစ်တယ်

အာဏာသိမ်းမှုအတွင်းတွင်

ရှင်သန်ခြင်း

SURVIVING
MYANMAR'S
DIGITAL COUP

အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ်

Executive Summary.....2

နိဒါန်း

Introduction6

စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် အာဏာသိမ်းမှု

The military’s “digital coup”11

အွန်လိုင်းပေါ်မှ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ

Online Communities.....21

လူမှုကွန်ရက်များ၏ တုံ့ပြန်မှုများ

The response of social media.....28

မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်း

Self-censorship.....35

နိဂုံးချုပ်

Conclusion42

FEM မိတ်ဆက်

About FEM44

အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ်

Executive Summary

၂၀၂၁ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁)ရက်နေ့ နံနက်အစောပိုင်းအချိန်တွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် အသစ်စက်စက်ရွေးချယ် တင်မြှောက်ထားသော အစိုးရအား ဖြုတ်ချကာ အာဏာသိမ်းမှုကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ စစ်တပ်သည် ပြည်သူ့လူထုမှ ၎င်း၏ တရားမဝင် ဆောင်ရွက်နေမှုများအကြောင်း လေ့လာခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းနှင့် စုစည်းခုခံခြင်းတို့ မပြုလုပ်နိုင်စေရန်အတွက် မြေပြင်ဖိနှိပ်ထိုးစစ်ဆင်မှုကို ဒီဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအား အာဏာသိမ်းခြင်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ကာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအား အာဏာသိမ်းဆည်းမှုသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက်အား ရယူပိုင်ခွင့်၊ မီဒီယာအခွင့်အရေး၊ အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခွင့်၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုများမှ ကင်းလွတ်နိုင်ခွင့်၊ စုဝေးမှုပြုနိုင်ခွင့်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ လုံခြုံခွင့်နှင့် လွတ်လပ်ခွင့်တို့ အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးများစွာကို ချိုးဖောက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် စာနယ်ဇင်းသမားများ၊ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများ၊ ဘလော့ဂါများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများအပါအဝင် ဖိနှိပ်ချုပ်ခြယ်ခံထားရသော ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းထဲတွင်ပင် စစ်တပ်၏အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် မြန်မာ့အတက်ကြွဆုံးသော အွန်လိုင်း အာဏာသိမ်းမှု ဆန့်ကျင်သူများမှ လက်တွေ့ခံစားနေရသော ဆင်ဆာ ဖြတ်တောက်မှု အတွေ့အကြုံများကို မီးမောင်းထိုး ဖော်ပြထားပါသည်။ အစီရင်ခံစာသည် အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်သူများ၏ ရဲစွမ်း သတ္တိမြောက်သော တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာ၏ အင်တာနက်ပေါ်တွင် လွတ်လပ်မှု အစီရင်ခံစာများအပါအဝင် အခြားသော ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအတွင်း အာဏာသိမ်းဖိနှိပ်မှု အကြောင်း ယေဘုယျ (သို့မဟုတ်) နည်းပညာဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်များဖြင့်လည်းကောင်း ရေးသားထားသည့် ထုတ်ဝေမှုများအားလည်း ပံ့ပိုးအထောက်အကူ ပြုပါသည်။

စစ်တပ်သည် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ လူမှုကွန်ရက်များအား ပိတ်ဆို့ခြင်း နှင့် မီဒီယာတိုက်များအား ပိတ်သိမ်းခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်သူများသည် အဆက်အသွယ်ပြတ်တောက်မှုကို အာဏာစသိမ်းကတည်းကပင် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ကြရသည်။ စစ်တပ်၏ စဉ်ဆက်မပြတ်စောင့်ကြည့်မှု၊ ကြားဖြတ်နားထောင်မှု၊ အချက်အလက်များအား ဖောက်ထွင်းခိုးယူမှု၊ တရားမဲ့အကြမ်းဖက်မှု၊ အွန်လိုင်းနှင့် ဆက်စပ်သော ဆောင်ရွက်ချက်များအား တရားဝင်ဥပဒေအရ ရည်ရွယ်ချက်ကို မပြနိုင်ဘဲ ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်သင့်စေခြင်း အစရှိသော ဆောင်ရွက်မှုများသည် အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သူများအား မြေအောက်လှုပ်ရှားသူများအဖြစ် ပုန်းကွယ်နေထိုင်ရန် (သို့မဟုတ်) အခြားနိုင်ငံများသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရန် ဖိအားပေးခဲ့ပါသည်။

In the early hours of 1 February 2021, the Myanmar military launched a coup to depose the newly elected government. The military's offline offensive was accompanied by a digital coup intended to prevent people from learning about, objecting to, and organising against the military's unlawful act.

The digital coup has violated many human rights, including the rights to freedom of expression, information, media, association, non-discrimination, assembly, privacy, and liberty.

This report reveals the lived experiences of censorship among Myanmar's most active online dissenters working under the digital coup, including journalists, human rights defenders, bloggers, activists, students, and others. It complements other publications focused on dissenters' courageous responses, and more general or technical assessments of the digital coup, including FEM's annual "Freedom on the Net" reports.

Dissenters experienced disconnection right from the start of the coup as the military shut down internet access, blocked social media, and banned mainstream media outlets. Dissenters were forced underground or into exile following military campaigns of surveillance, interception, hacking, extrajudicial violence, and arbitrary criminalisation of online activities.

The military quickly extended its battlefield online, threatening dissenters with digital dangers including coordinated trolling, cyberstalking, and "doxing", with serious offline consequences. The extended battlefield ignored territorial limits, threatening dissenters everywhere.

Social media platforms' responses were mixed; some under-moderated deeply problematic content such as harassment and incitement, and others over-moderated and censored public debate. Many dissenters were particularly concerned about platforms censoring the brutal reality of conflict.

Dissenters felt traumatised with heightened feelings of fear, anxiety, guilt, and depression, all of which contributed to widespread self-censorship online,

စစ်တပ်သည် အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သူများအား အွန်လိုင်းပြင်ပ မြေပြင်တွင်လည်း ပြင်းထန်သော နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်သက်ရောက်စေသည့် စနစ်တကျပြုလုပ်ထားသော အွန်လိုင်းလှောင်ပြောင်နှောင့်ယှက်မှုများ၊ ဆိုက်ဘာကွန်ရက်များအတွင်း နောက်ယောင်ခံလိုက်မှုများ၊ “ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်များအား ဖွင့်လှစ်ခြိမ်းခြောက်မှုများ” အစရှိသည့် ဒစ်ဂျစ်တယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ပြီး ယင်း၏ အွန်လိုင်းစစ်မြေပြင်အား အလျင်အမြန်ချဲ့ထွင်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်၏ ချဲ့ထွင်လာသော စစ်မြေပြင်သည် နယ်မြေကန့်သတ်ချက်များကို လစ်လျူရှုကျော်လွန်၍ အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့်သူများအား နေရာဒေသမရွေး ခြိမ်းခြောက်လျက် ရှိပါသည်။

လူမှုကွန်ရက်ပလက်ဖောင်းများ၏ တုန့်ပြန်မှုများမှာလည်း ရောထွေးလျက်ရှိပါသည်။ အချို့သော လူမှုကွန်ရက်ပလက်ဖောင်းများမှာ ဥပမာ - နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ လှုံ့ဆော်ခြင်း ကဲ့သို့သော လွန်စွာပြသနာရှိသည့် အကြောင်းအရာများအား စိစစ်ကိုင်တွယ်ခြင်းကို အားလျော့စွာ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး အချို့ ပလက်ဖောင်းများမှာမူ အများပြည်သူ၏ ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများအား အလွန်အကျူး စိစစ်မှုများ ပြုလုပ်နေပြီး ဆင်ဆာဖြတ်တောက်လျက်ရှိပါသည်။ အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သူများစုသည် ပဋိပက္ခများ၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ဖြစ်ရပ်မှန်အခြေအနေများအား ပလက်ဖောင်းများက ဆင်ဆာဖြတ်တောက်နေခြင်းကို စိုးရိမ်လျက်ရှိကြပါသည်။

အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သောသူများသည် ကြောက်လန့်မှု၊ စိုးရိမ်မှုပန်မှု၊ အပြစ်ရှိသလို ခံစားရမှု၊ စိတ်ဓာတ်ကျမှုကဲ့သို့သော ပြင်းထန်သည့် ခံစားမှုများဖြင့် စိတ်ဒဏ်ရာရလျက်ရှိပြီး ထိုအခြေအနေသည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။ ထိုမိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုအား နိုင်ငံရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာများတွင် အဓိကအားဖြင့် တွေ့ရသည်။ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုသည် အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သူများ၏ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ စည်းရုံးရေး အဖွဲ့များနှင့် မီဒီယာတိုက်များအထိပါ ပြန့်နှံ့ရှိခက်သွားသည်။

စစ်တပ်၏ အွန်လိုင်းရပ်ဝန်းအား ဖိနှိပ်အာဏာသိမ်းမှုသည် ယခုလက်ရှိ အချိန်တွင် ကျဆုံးလျက်ရှိပါသည်။ သို့သော်ငြား “စည်းကမ်းပြည့်ဝသော” အင်တာနက်ရပ်ဝန်းတစ်ခုအား ပြန်လည်အသက်သွင်းရန် လုပ်ဆောင်နေမှုနှင့် ယင်းစနစ်အား အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သူများ၊ အွန်လိုင်း လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပလက်ဖောင်းများနှင့် အင်တာနက်အခြေခံအဆောက်အအုံများအပေါ်တွင် ကျင့်သုံးရန် ဆောင်ရွက်နေမှုများမှာမူ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ အွန်လိုင်းနယ်ပယ်သည် အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သူများအတွက် စစ်တပ်ကိုတော်လှန်ရန်၊ ဒီမိုကရေစီအကူအပြောင်းနိုင်ငံရေးကို ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းနိုင်အတွက် အင်မတန်အရေးပါလှပြီး၊ ၎င်းအွန်လိုင်းနယ်ပယ်ကို ကာကွယ်ရန် စဉ်ဆက်မပြတ်သတိထား ဆောင်ရွက်ဖို့ လိုအပ်ပါသည်။

particularly on political topics. Online self-censorship also spread to dissenters’ civil society organisations, campaign groups, and media outlets.

The military’s digital coup has failed so far but its attempt to resurrect a “discipline-flourishing” internet and impose it upon dissenters, online communities, platforms, and internet infrastructure, continues. The online space is critical for dissenters to defend against the military and restore the democratic transition, and vigilance is required to constantly protect it.

အကြံပြုချက်များ

အနာဂတ်အစိုးရများအား အကြံပြုခြင်း

- ဒစ်ဂျစ်တယ်အခွင့်အရေးများအား ကာကွယ်ရန်အတွက် ကတိကဝတ်များနှင့် အစီအစဉ်များအား သက်ဆိုင်သူအားလုံးနှင့် အကျယ်တဝင့်ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ချမှတ်ပါ။ ထိုအစီအစဉ်များတွင် သစ်လွင်၍ တိုးတက်သော ဥပဒေများ၊ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုနှင့် တရားဥပဒေအရရည်ရွယ်ချက်မပြနိုင်သော ဝက်ဘ်ဆိုဒ်ပိတ်ပင်မှုများအား ကန့်သတ်တားမြစ်ခြင်းများ၊ မတရားသော ဒစ်ဂျစ်တယ်စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများအား တားမြစ်ခြင်းများနှင့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး စာချုပ်စာတမ်းများအား လက်မှတ်ထိုးလိုက်နာခြင်းများလည်း ပါဝင်သင့်သည်။
- ဒစ်ဂျစ်တယ်အခွင့်အရေးများအား ချိုးဖောက်ခြင်းကို ခံစားခဲ့ရသူများအားလုံးအတွက် တရားမျှတမှုနှင့် သင့်လျော်သော တရားဥပဒေကုထုံးများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် လက်တွေ့ကျသည့် ကတိကဝတ်များကို ဦးစားပေးခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါ။

ဒစ်ဂျစ်တယ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (ဆက်သွယ်ရေး အော်ပရေတာများ၊ လူမှုကွန်ရက် ပလက်ဖောင်းများ၊ အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှုပေးသော လုပ်ငန်းများ၊ နည်းပညာဆိုင်ရာ ပညာရှင်များ အပါအဝင်) အား အကြံပြုခြင်း

- ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်အခြေခံမူများအား ချမှတ်ကျင့်သုံးပါ။ အထူးသဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ မချခင်တွင် လိုက်နာကျင့်သုံးရန် လိုအပ်သည့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်ချက်များအား ဆောင်ရွက်ပါ။
- ဒစ်ဂျစ်တယ် လုံခြုံရေးတိုးမြှင့်ခြင်း၊ အမည်ပေးမှုအသုံးပြုမှုအား ပိုမိုထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ပဋိပက္ခအခြေအနေများကို ပိုမိုသိရှိနားလည်သော စိစစ်ကိုင်တွယ်မှုနှင့် အများပြည်သူအကျိုးစီးပွားအတွက် ယုံကြည်ရသော သတင်းအချက်အလက်များအား ပိုမိုလက်လှမ်းမီနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးမှု အစရှိသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေနှင့် လိုအပ်မှုတို့ကို ကိုက်ညီဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့် မြန်မာအထူးပြုမူဝါဒများအား ချမှတ်ပါ။ ပြီးနောက် ထိုမြန်မာအထူးပြုမူဝါဒများကို စဉ်ဆက်မပြတ်မွမ်းမံ၊ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ပါ။ ဖေ့စ်ဘွတ်ခ်သည် အထူးသဖြင့် အကြောင်းအရာများအား အလွန်အမင်းထိန်းညှိခြင်းကို ပိုမိုလျှော့ချသင့်ပြီး၊ တယ်လီဂရမ်အနေဖြင့် အန္တရာယ်ရှိသော လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများက ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆောင်ရွက်နေသော အလွဲသုံးစားလုပ်ခြင်းများကို စစ်ဆေးကိုင်တွယ်ပါ။

Recommendations

Future governments

- Consult widely and adopt commitments and plans to protect digital rights. These plans should include new progressive laws, bans on internet shutdowns and arbitrary website blocks, a ban on arbitrary digital surveillance, and ratification of international human rights treaties.
- Prioritise and make real commitments to providing justice and appropriate remedies to all those whose digital rights have been violated.

Digital businesses (including telecoms operators, social media platforms, internet service providers, technologists)

- Endorse and abide by the UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Specifically, conduct proper due diligence before decision-making.
- Adopt, continuously develop, and implement Myanmar-specific policies that recognise contextual needs such as enhanced digital security, increased support for anonymity, smarter conflict-sensitive moderation, and greater access to reliable public interest information. Facebook in particular should invest more in reducing over-moderation. Telegram in particular should address widespread abuse by dangerous organisations and individuals.
- Refuse and subvert the military’s attempts to create a so-called “discipline-flourishing” internet. Identify digital issues in any of the military’s new proposed laws or policies, and advocate for reform.
- If operating from a physical location under military authority, interpret all military orders in the narrowest way possible to ensure the least harm to digital rights.

Civil society

- Increase general public awareness of digital security with an emphasis upon safer digital use rather than self-censorship. Ensure awareness raising efforts are accessible to diverse communities.

- စစ်တပ်၏ အမည်ခံ “စည်းကမ်းပြည့်ဝသော” အင်တာနက်ရပ်ဝန်း တစ်ခုအား ဖန်တီးတည်ဆောက်ရန် ဆောင်ရွက်နေမှုများအား ငြင်းပယ် ဖျက်ဆီးပါ။ စစ်တပ်က ထုတ်ပြန်လာသည့် ဥပဒေ (သို့မဟုတ်) မူဝါဒအသစ်တိုင်းတွင် ပါဝင်သည့် ဒစ်ဂျစ်တယ် ပြဿနာ ရပ်များအား ရှာဖွေကာ ယင်းဥပဒေတို့အား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် အတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပါ။
- စစ်တပ်၏ သြဇာသက်ရောက်သော နယ်မြေတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေရပါက စစ်တပ်၏ အမိန့်မှန်သမျှတို့အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒစ်ဂျစ်တယ်အခွင့်အရေးတို့အား ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်အောင် အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များအား အကျဉ်းဆုံးနည်းဖြင့် ဘာသာပြန် ဆောင်ရွက်ပါ။

အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းအား အကြံပြုခြင်း

- အများပြည်သူလူထုအား မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ရန် ထက် ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာအား ပိုမိုလုံခြုံစွာအသုံးပြုနိုင်ကြစေရေး အားပြုသော ဒစ်ဂျစ်တယ် လုံခြုံရေးအသိပညာများ မြှင့်တင်ပေးပါ။ အသိပညာပေးဆောင်ရွက်ချက်များအား မတူညီသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးက လက်လှမ်းမီနိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်ပေးပါ။
- လူမှုရပ်ဝန်းအား ကာကွယ်ရန်နှင့် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် အများပြည်သူ၏ ဆွေးနွေးမှုများ ဆက်လက်အားကောင်းနေစေရန် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ကုဒ်ဝှက်များ၊ အမည်ဝှက်များနှင့် အခြားဒစ်ဂျစ်တယ် နည်းပညာများအား လက်ခံမြှင့်တင်ပေးပါ။

နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းအား အကြံပြုခြင်း

- လူမှုကွန်ရက် ပလက်ဖောင်းများနှင့် စောင့်ကြည့်စွမ်းရည်များအား တီထွင်မြှင့်တင်လျက်ရှိသည့် နည်းပညာရှင်များအပါအဝင် ဒစ်ဂျစ်တယ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား လူ့အခွင့်အရေးတာဝန်များအား ကမ္ဘာ့အနှံ့တွင် တာဝန်ခံဆောင်ရွက်လာအောင် ထိန်းကျောင်းပါ။ ဒစ်ဂျစ်တယ် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအား ကုလသမဂ္ဂ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်အခြေခံမူများကို ချမှတ်ကျင့်သုံးရန် တိုက်တွန်းပါ။ နောက်ထပ်စာချုပ်များ မချုပ်ဆိုခင်တွင် ယင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ နိုင်ငံတကာရပ်ဝန်းတွင် ဆောင်ရွက်ချက်များအား လူ့အခွင့်အရေးလမ်းညွှန်အခြေခံမူများနှင့် ချိန်ညှိဆန်းစစ်ပါ။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒစ်ဂျစ်တယ် အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ရန် အကူညီဖြစ်စေသော (သို့မဟုတ်) အားပေးသော အထောက်အပံ့တစ်ခုခု၊ အသိပညာနှင့် ကိရိယာများအား ပံ့ပိုးပေးနေသည့် မည်သည့် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည် (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံခြားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကိုမဆို ဖော်ထုတ်၊ ရှုံ့ချ၊ ပိတ်ဆို့တားမြစ်ပါ။
- မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဒစ်ဂျစ်တယ်အခွင့်အရေးများအား ကာကွယ်ရန် ဆောင်ရွက်နေကြသည့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နည်းပညာရှင်တို့အား ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ ပေးခြင်းဖြင့် ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်း၏ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ် ပြုပါ။

- Embrace and encourage encryption, anonymity, and other digital technologies with the aim of defending civic space and ensuring robust public debate continues online.

International community

- Hold digital businesses, including social media platforms and technologists developing surveillance capabilities, accountable to their human rights obligations internationally. Encourage digital businesses to endorse and abide by the UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Reflect on businesses’ international performance under the Principles when deciding on future contracts.
- Highlight, condemn, and sanction any foreign State, or foreign business, that provides support, knowledge, or equipment that encourages or facilitates violations of digital rights in Myanmar.
- Recognise the importance of the digital space by providing financial support to civil society and technologists seeking to defend digital rights in Myanmar.

နိဒါန်း

Introduction

၁၉၈၈ခုနှစ်တွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် အတိုက်အခံခေါင်းဆောင်များအား ဖမ်းဆီးခြင်း၊ အရေးပေါ်လိုခြံရေး ဥပဒေကို ကျင့်သုံးခြင်း၊ သပိတ်မှောက်မှုများအား ရက်စက်စွာ နှိမ်နင်းခြင်း၊ “ကောင်စီ”တစ်ခုကို တည်ဆောက်ခြင်း၊ ယင်း၏ အာဏာသိမ်းမှုအား “ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားအတွက်” လုပ်ဆောင်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ယုံကြည်လာကြစေရန် အတွက် ဝါဒဖြန့်စည်းရုံးရေးများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ၃၃နှစ်ကြာသော် ၂၀၂၁ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁) ရက်နေ့တွင် စစ်တပ်သည် ယင်းလုပ်ဆောင်ချက်များအားလုံးအား ထပ်မံပြုလုပ်ခဲ့ကာ၊ ယခင်အချိန်ကထက် ပိုလာသည်မှာကား အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အာဏာသိမ်းမှု ဆန့်ကျင်ခြင်းများအား ဖိနှိပ်ရန် ရည်ရွယ်သော ဒစ်ဂျစ်တယ် ရပ်ဝန်းအား အာဏာသိမ်းမှုကိုပါ ပြုလုပ်ကျူးလွန်လာခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာသည် လူ့အခွင့်အရေးအား ကာကွယ်သူများ၊ စာနယ်ဇင်းသမားများ၊ ဘလော့ဂါများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်ပြီး စစ်တပ်အား တော်လှန်ရန် ကြိုးစားနေသောသူများအနေဖြင့် လက်တွေ့ဘဝတွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်း အာဏာသိမ်းခံရမှုအတွေ့အကြုံများအား လေ့လာရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။

အဓိကအားဖြင့် လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာသည် အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်သူများအနေဖြင့် စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအား ဖိနှိပ်အာဏာသိမ်းမှု၊ အွန်လိုင်းလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အမှုအကျင့်နှင့် သဘောထား၊ လူမှုကွန်ရက်များ၏ တုန့်ပြန်မှုတို့နှင့် ဒစ်ဂျစ်တယ် ရပ်ဝန်းတွင်း ဖြစ်ပေါ်နေသည့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှု အတိမ်အနက်တို့ကို လေ့လာသုံးသပ်လိုခဲ့သည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာနှင့် Freedom House တို့က ၂၀၂၂ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ပူးတွဲထုတ်ဝေခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အင်တာနက် လွတ်လပ်မှုအား နိုင်ငံတကာ အညွှန်းကိန်းများဖြင့် နှိုင်းယှဉ် စိစစ်ထားသော အင်တာနက်ပေါ်တွင် လွတ်လပ်မှုမြန်မာ အစီရင်ခံစာအားလည်း ထင်ဟပ်အထောက်အကူပြုပါသည်။

In 1988, the Myanmar military detained opposition leaders, invoked martial law, violently suppressed protests, established a “council”, and launched a propaganda campaign to justify their coup “in the people’s interests”. 33 years later on 1 February 2021, the military repeated it all once again but with an additional “digital coup” aimed at oppressing online dissent.

FEM set out to investigate the lived experiences of the “digital coup” among human rights defenders, journalists, bloggers, activists, and other dissenters trying to counter the military.

In particular, FEM wanted to analyse how dissenters experienced the military’s digital coup, the behaviour and attitude of online communities, social media platforms’ responses, and the depth of any digital self-censorship.

This report accompanies FEM and Freedom House’s publication, Freedom on the Net, published in October 2022 assessing internet freedom using a range of comparative global indicators.

သုတေသနနည်းလမ်း

ဤအစီရင်ခံစာသည် သုတေသနနှင့် ၂၀၂၂ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ မှ ၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ မတ်လအထိ ပြုလုပ်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံမှ ဝါရင့်လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်သူများ၊ စာနယ်ဇင်းသမားများ၊ နိုင်ငံရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများပါဝင်သည့် အင်တာဗျူး(၂၄)ခုမှ ရရှိလာသည့် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များပေါ်တွင် မှီတည် ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အင်တာဗျူးတွင် ပါဝင်သူများသည် အမျိုးသမီးများနှင့် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ အပါအဝင် ဒစ်ဂျစ်တယ်ဖိအာဏာသိမ်းမှုကြောင့် ဖြစ်လာသည့် အန္တရာယ်များကို ခံစားရနိုင်ချေအများဆုံးသူများထဲမှ ကိုယ်စားပြုအနေဖြင့် ရွေးချယ်ထားသူများ ဖြစ်သည်။

အင်တာဗျူးတစ်ခုချင်းဆီအား စနစ်တကျ ပြင်ဆင်ထားသော အင်တာဗျူးမေးခွန်း (၉၇)ခုခန့်ဖြင့် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးသည့် ပုံစံဖြင့်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မေးခွန်းများကို အဓိကကဏ္ဍကြီး (၄) ခုအောက်တွင် ဖွဲ့စည်းထားပြီး၊ ယင်းတို့မှာ စစ်တပ်မှ ထိန်းချုပ်ထားသော နိုင်ငံတော်၊ လူမှုကွန်ရက် ပလက်ဖောင်းများ၊ အွန်လိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်းဟူ၍ ဖြစ်သည်။

လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအနေဖြင့် လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာ (FEM) သည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုရှိသော မူဝါဒများနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအား ဖော်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ကာနှင့် အလေးပေးခြင်းမခံရသော အဖွဲ့များ၏ အမြင်နှင့် အတွေ့အကြုံ ကွာခြားချက်တို့ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခဲ့ပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် တွေ့ရှိခဲ့ရသည့် ကွဲပြားခြားနားချက်များအား အစီရင်ခံစာအတင်းတွင် အလေးပေး ဖော်ပြထားသည်။

Methodology

This report is based on research and 24 structured key informant interviews with senior human rights defenders, journalists, and political activists from Myanmar carried out between September 2022 and March 2023. Interviewees were selected to be representative of those most at risk from the digital coup, including women and members of ethnic minorities.

Each interview was an interactive discussion structured around 97 questions across four themes: the military-controlled State; social media platforms; online communities; and self-censorship.

As a human rights organisation, FEM intentionally sought to identify discriminatory policies and practices and used disaggregation to look for differences in the opinions and experiences of marginalised groups. Differences are flagged in the report whenever they were apparent in the research.

Participant demographics			
50% women	46% men	4% LGBT-IQ	
38% aged 19-29	29% aged 30-39	21% aged 40-49	13% aged above 50
42% journalists	38% human rights defenders	4% armed group supporters	13% non-aligned activists, development workers, and digital technologists
		4% political activists	
96% were in Myanmar before the coup began			
42% remain in Myanmar		58% have moved into exile since the coup began	

ကန့်သတ်ချက်များ

လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာသည် စစ်တပ်၏ အန္တရာယ်ပြုမှုများအား ကြိုတော့နေရသူများအား အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများအနေဖြင့် ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။ ကိစ္စအများစုတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းဆီ၏ အတွေ့အကြုံများသည် လူအများကြိုတော့နေရသော အခြေအနေများအား ကိုယ်စားပြုကာ ယင်းတွေ့ရှိမှုများကို ယေဘုယျအခြေအနေဖြင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ယူဆနိုင်သော်ငြား အချို့သော အတွေ့အကြုံများသည် အကြီးမားဆုံးသော အန္တရာယ်များအား တွေ့ကြုံနေရသူများက ကြိုတော့ခဲ့ရသော ပြင်းထန်သည့် (သို့မဟုတ်) သက်ရောက်မှုများသည့် အဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်ပါသည်။

Limitations

FEM selected interviewees at risk from the military. In many cases, the lived experiences of these individuals would be representative of the public at large, and any findings could be broadly generalisable, but this will not always be the case as some may be an extreme or exaggerated experience of only those at greatest risk.

စစ်တပ်

လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာသည် ဤအစီရင်ခံစာ တစ်ခုလုံးတွင် စစ်တပ်အဖွဲ့အစည်းသာမက ဒစ်ဂျစ်တယ် ဖိနှိပ်အာဏာသိမ်းမှုအား တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြင့် ပံ့ပိုးပေးနေကြသည့် စစ်တပ်ပိုင် နှင့် စစ်တပ်၏ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ အပြင် စစ်တပ်က ထိန်းချုပ်ထားသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများအားလုံးကို လွှမ်းခြုံ၍ “စစ်တပ်”ဟူ၍သာ ညွှန်းဆိုဖော်ပြထားသည်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအာဏာသိမ်းမှုအတွက် စစ်တပ်၏ နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီက တာဝန်ရှိနိုင်သော်ငြား စစ်အရာရှိများ၊ စစ်တပ်စီးပွားရေး၏ ခေါင်းဆောင်များ၊ ခရိုနီများနှင့် အကြီးတန်းအစိုးရ ဝန်ထမ်းများသည်လည်း ထိုအရှုပ်အထွေးထဲတွင် ပါဝင်နေသည်ဟု လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာက ဟူဆသောကြောင့် ၎င်းတို့ အားလုံးသည်လည်း စစ်တပ်ဟူသော အသုံးအနှုန်းအောက်တွင် အကျုံးဝင် ပါရှိပါသည်။

စစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုသည် အကျင့်သီလမဲ့သကဲ့သို့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေနှင့်လည်း မကိုက်ညီပါ။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ စစ်တပ်သည် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများနှင့် တရားရုံးများ အပါအဝင် နိုင်ငံတော်ဝိသေသအဆောက်အအုံ အတော်များကို တရားမဝင်ထိန်းချုပ်ထားလျက်ရှိသည်။ တရားဝင်မှုမရှိသော “ဥပဒေများ”နှင့် တရားဝင်ထိန်းချုပ်ထားသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများအား ယခုအစီရင်ခံစာတွင် ညွှန်းဆိုသည့် မည်သည့် ညွှန်းဆိုမှုမဆိုသည် စစ်တပ်၏ တရားဝင်မှုကို ထောက်ခံခြင်း မဟုတ်ပါ။

The military

FEM has referred to “the military” throughout as shorthand for a complex institution that not only includes the military but also military-owned and allied businesses, and military-controlled government ministries, all of which contribute to enabling the digital coup. The military’s State Administration Council (SAC) may be accountable for the digital coup, but FEM regards military officers, military business leaders, cronies, and senior government officials as complicit, and therefore all included within “the military”.

The military’s coup was immoral and unconstitutional. Nevertheless, the military unlawfully controls large parts of the State, including government ministries and the courts. Any referral to unlawfully adopted “laws” or unlawfully-controlled government ministries is not an endorsement of the military’s legitimacy.

100% experienced threats or limitations to their internet access

**58% received a verbal or written warning
because of their online activities**

**42% received violent warnings
for their online dissent**

**29% detained, arrested,
charged, prosecuted,
fined, imprisoned, sued**

**36% believed that they
had been subjected to
digital surveillance**

**29% had websites,
social media accounts,
or emails hacked**

91% used VPNs to access blocked websites and social media platforms

91% taken steps to circumvent the military's digital surveillance

စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် အာဏာသိမ်းမှု

The military's “digital coup”

စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် အာဏာသိမ်းမှုတွင် အဆင့်(၃)ဆင့် ပါဝင်လျက် ရှိသည်။ ပထမအဆင့်မှာ လူအားလုံး၏ အင်တာနက်ရယူသုံးဆွဲမှုအား ဖြတ်တောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ဆင့်မှာ စစ်တပ်က အင်တာနက် ရယူသုံးဆွဲခြင်းအား ပုံမှန်မဟုတ်ဘဲ အကန့်အသတ်နှင့် ဖွင့်ထားကာ အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သူများအား ရှာဖွေနှုတ်ပိတ်သော ရှာဖွေခြင်းနှင့် ဖျက်ဆီးခြင်းဟူသည့် အဆင့်ဖြစ်သည်။ ယခုလက်ရှိဖြစ်ပွားနေသော တတိယအဆင့်မှာ ဒစ်ဂျစ်တယ်အား အသုံးပြု၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများအား လျှို့ဝှက်၍ဖြစ်စေ၊ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ကာ အများပြည်သူအကြား ကြောက်လန့်မှုတိုးပွားလာအောင် လုပ်ဆောင်နေခြင်း ဖြစ်သည်။

There have been three phases of the military’s digital coup. The first phase was like a hammer shutting down access to the internet for all. Next came the search-and-destroy phase in which the military began to reopen limited and irregular internet access while identifying and silencing dissenters. The third and current phase has been using digital to increase overt and covert surveillance intended to strike fear into the public.

အမှောင်ချ ဖြတ်တောက်ခံရခြင်း

စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် အာဏာသိမ်းမှုသည် လူများအကြား တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးဆက်သွယ်မှုကိုသာမက ယင်းတို့၏ ဘဝများအား သက်ရောက်နိုင်သော သတင်းအချက်အလက် ရယူလက်လှမ်းမီမှုကိုပါ ဖြတ်တောက် ထိခိုက်လျက်ရှိသည်။

Disconnected in the dark

The military’s digital coup disconnected people from each other and from the news that affected their lives.

The military initiated “blanket censorship” through widespread internet shutdowns right from the start of the coup (M10). 100% of participants had experienced threats or limitations to their internet access. One participant summarised most people’s feelings at the time: “I felt like I was in hell. I did not know what was happening outside. I was in the dark” (M13).

စစ်တပ်သည် “အားလုံးလွှမ်းမိုးခြင်း ခြေရာဖျက်တောက်မှု” အား အာဏာသိမ်းမှုစတင်သည့် အချိန်ကတည်းကပင် များစွာသော အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည် (M10)။ ၁၀၀%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ယင်းတို့၏ အင်တာနက်ရယူ သုံးဆွဲပိုင်ခွင့်တို့အား ခြိမ်းခြောက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ကန့်သတ်ခြင်းတို့ကို တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ကြရသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ထိုအခြေအနေကြောင့် လူအများစုတွင် ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့မည့် ခံစားချက်အား ခြုံငုံဖော်ပြခဲ့ပုံမှာ - “ငရဲ ရောက်နေသလို ခံစားခဲ့ရတယ်။ ပြင်ပမှာ ဘာတွေဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ မသိရဘူး။ အမှောင်ထဲ ရောက်ခဲ့ရတယ်” (M13) ဟူ၍ဖြစ်သည်။

For months after the coup began, many people only received basic information about what was happening via short SMS messages (AG26). According to one participant, the whole country felt the impact of being disconnected by shutdowns and as a result could “empathise with those in remote areas” such as Rakhine and Chin States where previous shutdowns had been used as a tool to conceal human rights abuses (M13).

အာဏာသိမ်းပြီး လအတော်များများတွင် လူအများစုသည် ဖြစ်ပွားနေသည့် အခြေအနေများအကြောင်း အခြေခံသတင်းအချက်အလက်များအား စာတိုမက်ဆေ့ချ်များမှတစ်ဆင့်သာ ရရှိခဲ့ကြသည် (AG26)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦး၏ အဆိုအရ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများကြောင့် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးသည် အဆက်အသွယ်ဖြတ်တောက်ခြင်း၏ ဒဏ်ကို ခံစားခဲ့ရကာ ထိုအတွေ့အကြုံကြောင့် ရခိုင်နှင့် ချင်းကဲ့သို့သော ဒေသများမှ လူအခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား ဖုံးကွယ်ရန်အတွက် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုအား လက်နက်တစ်ခုအနေဖြင့် သုံးခဲ့သည်ကို ယခင်ကတည်းကပင် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသည့် “ဒေသခံပြည်သူများကို ကိုယ်ချင်းစာလာ” စေခဲ့သည်(M13)။

Shutdowns decreased in scale over the following months. However, they continued for many people living outside of major cities (AI11, M27). One participant remarked: “There is still no internet at all in our remote area and we need to climb up to hilly places every day just to get a signal, and even then, a really slow one” (AI5). Accessing the internet in the Sagaing Region, which has faced some

အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုနှုန်းသည် အာဏာသိမ်းပြီး နောက်လများတွင် ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းပိတ်ဆို့ဖြတ်တောက်မှုများသည် အဓိကမြို့ပြကြီးများ၏ ပြင်ပတွင် နေထိုင်သော လူအများအတွက် ဆက်လက်တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည် (AI11, M27)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “နယ်ဘက်ဒေသတွေမှာ အခုထိ အင်တာနက် မရှိသေးပါဘူး။ အင်တာနက်လိုင်းမိဖို့ ကုန်းမြင့်နေရာတွေကို နေ့တိုင်းသွားရတယ်။ သွားရင်တောင်မှ လိုင်းက နှေးတယ်” ဟု မှတ်ချက်ပေးခဲ့ပါသည် (AI5)။ စစ်တပ်၏ ဖိနှိပ်မှုကို အဆိုးရွားဆုံး ခံစားနေရသော ဒေသများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် အင်တာနက်ရယူ သုံးစွဲနိုင်မှုသည် အလွန်ပင် ခက်ခဲလျက်ရှိသည် (AI19)။

အင်တာနက်ပိတ်ဆို့ဖြတ်တောက်မှုများသည် လူများအား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်သွယ်မှုပြတ်တောက်စေရန် စစ်တပ်က အသုံးပြုနေသည့် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်း မဟုတ်ခဲ့ပါ။ အာဏာသိမ်းမှု အစပိုင်းတွင် “မိုဘိုင်းဖုန်းလိုင်းများ အလုပ်မလုပ်ခဲ့ပါ။ တချို့နေရာများတွင် ယခုအချိန်ထိ ဖုန်းလိုင်းမရဘဲ၊ လိုင်းရပါကလည်း ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်းဖြစ်နေ” ခဲ့ပါသည် (AI22)။ မကြာသေးခင်ကမူ “စစ်တပ်မှ လျှပ်စစ်မီးဖြတ်သည့်နည်းလမ်းအပါအဝင် နည်းလမ်းမျိုးစုံ အသုံးပြုပြီး လူများ အင်တာနက်လိုင်း မရအောင် ပြုလုပ်ခဲ့” ပါသည် (AI21)။

စစ်တပ်က အင်တာနက်ဒေတာနှုန်းထားများအား နှစ်ဆတိုးမြှင့်လိုက်ခြင်းသည် လူအများအတွက် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုအဖြစ် ရှိခဲ့ပါသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “ဒေတာဖိုးတွေကို တိုးကောက်တာက လူတွေကို အင်တာနက်အသုံးပြုတာကနေ တားမြစ်ဖို့ အတားအဆီးတစ်ခုအနေနဲ့ ရည်ရွယ်တယ်ဆိုတာ သိသာတယ်” ဟူ၍ မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည် (AI16)။

စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ (အထူးသဖြင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းများ) သည် အင်တာနက်ရယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့် မရှိပါက ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများအား လည်ပတ်ရန် ခက်ခဲနိုင်သောကြောင့် စစ်တပ်သည် ယင်း၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် အာဏာသိမ်းမှုမဟာဗျူဟာအား အားလုံးလွှမ်းခြုံ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများမှနေ၍ အင်တာနက်ဝက်ဘ်ဆိုဒ်စာမျက်နှာများနှင့် လူမှုကွန်ရက်များအား ပစ်မှတ်ထား ပိတ်ဆို့ခြင်းထံသို့ ကူးပြောင်းလိုက်သည်။ ထိုသို့ကူးပြောင်းမှုသည်လည်း တူညီသော ဆိုးကျိုးများ ရှိနေသေးကြောင်းကို ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “ဖေ့စ်ဘွတ်ခ် (Facebook) တောင် သုံးလို့မရတော့ သတင်းစီးဆင်းမှုက ပျောက်ကွယ်သွားပြီ” ဟူ၍ မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည် (M13)။

of the military’s worst oppression, remains difficult (AI19).

Internet shutdowns were not the military’s only tactic to disconnect people from each other. At the beginning of the coup: “Mobile phone connections did not work and still don’t in some places, or if they do, they are often intermittent” (AI22). More recently “the military used a range of methods to stop us accessing the internet including by cutting off the electricity” (AI21).

The military’s doubling of data prices was particularly challenging for many people. One participant remarked: “The increase in data tariffs is clearly intended as a barrier to stop many of us using the internet” (AI16).

With businesses, particularly banks, struggling to operate without internet access, the military shifted their digital coup strategy away from blanket shutdowns towards website and social media blocks. One participant said that this continued to have a similar effect: “We could not use Facebook and as a result, the flow of information disappeared” (M13).

People learnt that they needed access to VPN software to access Facebook (AG26, AG9). 91% of participants used VPNs to access blocked websites and social media platforms. But free VPNs were slow and the military tried to block them (AG7). 65% of participants experienced problems using VPNs. Some people continued to use VPNs and others stopped, fearing the military’s VPN ban and their random searches of devices (AG19).

“ငရဲ ရောက်နေသလို ခံစားခဲ့ရတယ်။
ပြင်ပမှာ ဘာတွေဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ မသိရဘူး။
အမှောင်ထဲ ရောက်ခဲ့ရတယ်”

“I felt like I was in hell.
I did not know what was happening outside.
I was in the dark”

လူထုသည် Facebook အား အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် VPN ဆော့ဖ်ဝဲများကို အသုံးပြုရန် လိုအပ်သည်ကို သင်ယူနိုင်ခဲ့ကြသည် (AG26, AG9)။ ၉၁%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ပိတ်ဆို့ခံထားရသော အင်တာနက် ဝက်ဘ်ဆိုဒ် စာမျက်နှာများနှင့် လူမှုကွန်ရက် ပလက်ဖောင်းများအား အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် VPN အား အသုံးပြုကြသည်။ သို့ရာတွင်မူ အခကြေးငွေမပေးရသော VPN များအား အသုံးပြုပါက အင်တာနက်လိုင်း နှေးကွေးခြင်းကို ကြုံတွေ့ရပြီး စစ်တပ်ကလည်း ထိုအခကြေးငွေမပေးရသော VPN များအား ပိတ်ဆို့ရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည် (AG7)။ ၆၅%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် VPN အား အသုံးပြုရာတွင် ပြဿနာများကို တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ကြရသည်။ အချို့သောသူများသည် VPN အား ဆက်လက်အသုံးပြုလျက်ရှိပြီး အချို့ကမူ စစ်တပ်မှ VPN သုံးစွဲမှုကို ပိတ်ပင်လိုက်ပြီး ဖုန်းနှင့်ကွန်ပျူတာများအား ရှောင်တခင်စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သဖြင့် စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် အသုံးမပြုတော့ပါ (AG19)။

မီဒီယာများအား ပစ်မှတ်ထား တိုက်ခိုက်ခြင်း

စစ်တပ်သည် အများပြည်သူ၏ ဆွေးနွေးမှုများနှင့် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် သတင်းမျှဝေခြင်းတို့ကို ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် ဆင်နာဖြတ်တောက်ရန်အတွက် မီဒီယာများကို အဓိကထား တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါသည်။

၆၃%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် ဆင်နာဖြတ်တောက်မှုများအား တစ်နည်းတစ်ဖုံဖြင့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ကြရပါသည်။ အထူးသဖြင့် မီဒီယာများသည် ပြင်းထန်သော ဖိနှိပ်မှုများကို ခံစားခဲ့ကြရပါသည်။ စစ်တပ်၏ အကျိုးအား ဆောင်ရွက်ပေးနေသူများသည် မီဒီယာများအား “သတိထားနေရန်” သတိပေးခြင်းဖြင့် ယင်းတို့၏ ဖိနှိပ်မှုများကို စတင်ခဲ့သည်ဟု သုတေသနနေ့တွင် ပါဝင်ခဲ့သော စာနယ်ဇင်းသမားများက မှတ်ချက်ပေး ပြောပြခဲ့ကြသည် (O1)။ အများပြည်သူရုံးမှ ဝန်ထမ်းများသည် စာနယ်ဇင်းသမားများအား သတင်းများ မထုတ်ဝေခင်တွင် ယင်းတို့အား အရင်အကြောင်းကြားရန် ခြောက်လှန့်တောင်းဆိုခဲ့သည် (M20)။ လွတ်လပ်သော သတင်းစာများ၊ မြေပြင်ခြေစိုက် ရုပ်မြင်သံကြားလိုင်းများ နှင့် FM ရေဒီယိုလိုင်းများသည် နေချင်းညချင်းတွင်ပင် အွန်လိုင်းသို့ အပြီးအပိုင် ပြောင်းရွှေ့လိုက်ကြရသည်။

နောက်ပိုင်းတွင်မူ စစ်တပ်သည် မီဒီယာများအား သတိပေးမှုများ ပြုလုပ်နေခြင်းကို ရပ်တန့်ကာ တောင်းဆိုမှုများကို စတင်လုပ်ဆောင်လာပါသည် (O21)။ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဌာနသည် သတင်းမီဒီယာတိုက်များအား ယင်းတို့၏ အွန်လိုင်းဝက်ဘ်ဆိုဒ် စာမျက်နှာများနှင့် လူမှုကွန်ရက်များမှ “ဆောင်းပါးများအား ဖျက်ပေးရန်” စတင် တောင်းဆိုလာကြသည်ဟူ၍ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည် (M21)။ ထိုဌာနများသည် မီဒီယာများအား သတင်းစာသားများ ဖျက်ပေးရန် ဖိအားပေးခြင်းကို တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု ခေါင်းဆောင်များမှတစ်ဆင့် အကြောင်းကြား လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်များလည်း ရှိသည် (M20, O20)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ နောက်တစ်ဦးက ယင်းတို့သတင်းတိုက်မှ တင်ထားသော ဓာတ်ပုံနှင့်

Media targeted

The military targeted the media in an attempt to control and censor public debate and sharing online.

63% of participants experienced some form of digital censorship by the military. The media came under particularly severe pressure. Participating journalists remarked that the military’s subservients at first began warning the media to “*be careful*” (O1). Public officials ominously requested journalists to “*talk to us before publishing news*” (M20). Independent newspapers, terrestrial television, and FM radio channels moved entirely online almost overnight.

The military soon stopped giving warnings to the media and started making demands (O21). One participant said that the General Administration Department began telling media outlets to “*delete your articles*” from websites and social media (M21). The Department also used ethnic group leaders to pressure outlets to delete content (M20, O20). Another participant reported that they were ordered to delete photos and videos (M1). The military was particularly concerned with reports on “*attacks against civilians and women*” (O19).

Refusals were met with the threat of prosecution (V20). The military also threatened international media journalists (AB19). One participant observed that within days of the coup starting “*journalism had become a crime*” (M19). The military soon began raiding the empty offices of media outlets, which had by then gone entirely

မီဒီယံများအား ဖျက်ပေးရန် အမိန့်ပေးခြင်း ခံခဲ့ရကြောင်းကို ထောက်ပြ ဖော်ပြခဲ့သည် (M1)။ စစ်တပ်သည် “အရပ်သားလူထုနှင့် အမျိုးသမီးများ အပေါ်တွင် ယင်းတို့ ကျူးလွန်ခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ”နှင့် ပတ်သတ် သည့် အစီရင်ခံတင်ပြမှုများကို ပို၍အကဲဆတ်ကြသည် (O19)။

စစ်တပ်၏ အမိန့်နှင့် တောင်းဆိုမှုများအား ငြင်းဆန်သူများအား တရားစွဲ ဆိုခံရနိုင်ကြောင်း ခြိမ်းခြောက်ခံကြရသည် (V20)။ စစ်တပ်သည် နိုင်ငံ တကာမီဒီယာများ၏ စာနယ်ဇင်းသမားများကိုလည်း ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ သည် (AB19)။ အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပွားပြီး ရက်ပိုင်းလောက်ကတည်းက ပင် “စာနယ်ဇင်းအတတ်ပညာသည် ရာဇဝတ်မှုတစ်ခုဖြစ်လာကြောင်း” ကို ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သည် (M19)။ မကြာမီတွင် ပင် စစ်တပ်သည် ဒစ်ဂျစ်တယ်ဘက်သို့ လုံးဝကျူးပြောင်းသွားပြီး စာနယ် ဇင်းသမားများသည်လည်း မြေအောက်ပုံစံ လျှို့ဝှက်စွာသာ လုပ်ကိုင် တော့သောကြောင့် အခွဲသာလျှင် ကျန်ခဲ့တော့သော သတင်းမီဒီယာတိုက် များ၏ ရုံးခန်းများအား ဝင်ရောက်စီးနင်းခြင်းကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ သည် (O21)။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းတွင် အမည်မဖော်ဘဲ လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ပုံမှန်ရုံးပြင်ပ မှ အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းတို့သည် မီဒီယာများက စစ်တပ်၏ ဖိနှိပ်မှုတို့အား ခုခံရာတွင် အဓိက လုပ်ဆောင်ချက်များ ဖြစ်လာသည် (O19)။ အာဏာ သိမ်းပြီး နောက်ပိုင်းတွင် အသစ်ပေါ်ထွက်လာသော “တော်လှန်ရေး” သ တင်းမီဒီယာတိုက်များသည် ယင်းတို့၏ ဝန်ထမ်းများ၏ အမည်မဖော် သော လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် အကာအကွယ်ပိုမိုရရှိသည်ဟု တွေ့ရှိရ သည် (O8, O19)။

မီဒီယာများအား ချက်ချင်းရှာဖွေ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိသောကြောင့် စစ် တပ်သည် လွတ်လပ်သော သတင်းမီဒီယာ အားလုံးနီးပါး၏ အွန်လိုင်း ဝက်ဘ်ဆိုဒ်စာမျက်နှာများအား အမည်ပျက်စာရင်းသွင်းခြင်းနှင့် ပိတ်ပင် ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည် (M6)။ ၃၃% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့သည် ယင်းတို့၏ အွန်လိုင်းဝက်ဘ်ဆိုဒ်စာမျက်နှာများအား ပိတ်ပင်ခံရခြင်းနှင့် နှေးကွေးအောင်ပြုလုပ်ခံရခြင်းတို့ကို တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။ ပြည်သူ့ဝန် ထမ်းများသည် အမည်ပျက်စာရင်းသွင်းခံထားရသော သတင်းမီဒီယာ တိုက်များမှ စာနယ်ဇင်းသမားများနှင့် စကားပြောရန်ပင် ကြောက်လန့် လာကြသည်ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသော စာနယ်ဇင်းသမားများက ထောက်ပြ ဖော်ပြခဲ့သည် (X5)။

digital with their journalists operating underground (O21).

Digital anonymity and remote working had become the media’s major defence against military oppression (O19). New “*revolutionary*” media outlets established after the coup were reportedly better protected because their staff operated largely anonymously (O8, O19).

Unable to immediately find and control the media, the military blacklisted and blocked the websites of almost all independent media outlets (M6). 33% of participants had their websites blocked or slowed. Participating journalists noted that public officials also became terrified to talk with journalists from those blacklisted outlets (X5).

“စာနယ်ဇင်းအတတ်ပညာသည် ရာဇဝတ်မှုတစ်ခုဖြစ်လာ”

“Journalism had become a crime”

အွန်လိုင်းကန့်ကွက်မှုများအား အပြစ်ပေးခြင်း

စစ်တပ်သည် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အွန်လိုင်းဆန့်ကျင်မှုကို ဦးဆောင်နေသူများအား ဖိနှိပ်ခြင်း၊ ရာဇဝတ်သားများအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းပြီးစတွင် စစ်တပ်သည် ယင်းအားဆန့်ကျင်သူ အနည်းငယ်ကို ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး ဖမ်းဆီးခံရသူအများစုမှာ ဝါရင့်သော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် စစ်တပ်သည် နိုင်ငံရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်သူများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း ခေါင်းဆောင်များ၊ အနုပညာရှင်များ၊ လူမှုနယ်ပယ်တွင် နာမည်ကြီးသူများ၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများ၊ စာနယ်ဇင်းသမားများနှင့် သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များအပါအဝင် စစ်တပ်အား ဆန့်ကျင်သူ အမြောက်အများကို စတင်လိုက်လံဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး ဆန့်ကျင်သူအများစုမှာ မြေအောက်လှုပ်ရှားသူများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အွန်လိုင်းမှသာ အဓိက လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သူများအဖြစ်လည်း ပြောင်းလဲလာကြရသည်။

၅၈% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ယင်းတို့၏ အွန်လိုင်းဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် စစ်တပ်က နှုတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း (သို့) စာအားဖြင့်လည်းကောင်း သတိပေးခြင်းကို ရရှိခဲ့ကြသည်။ ၅၇% သော သတိပေးချက်များတွင် အွန်လိုင်းဆောင်ရွက်ချက်များအား ရပ်တန့်ရန်၊ ဖျက်ပစ်ရန် (သို့) ပြောင်းလဲပစ်ရန် တောင်းဆိုမှုများ ပါဝင်သည်။ အာဏာသိမ်းမှုနှင့်တိုက်ရိုက်မသက်ဆိုင်ဘဲ နိုင်ငံတော်၏ အခြားကိစ္စများအား ဝေဖန်သောသူများမှာမူ ခြိမ်းခြောက်သတိပေးချက် အနည်းငယ်ကိုသာ ရရှိကြသည် (M14)။

ယင်းအားဆန့်ကျင်သူများအား ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန် စစ်တပ်သည် နည်းလမ်းများစွာကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဖမ်းဆီးမှုအတော်များတွင် စစ်တပ်သည် ဆန့်ကျင်သူများ၏ မိတ်ဆွေနှင့် မိသားစုများအား စစ်ကြောခြိမ်းခြောက်သော နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခဲ့သည် (BT20, O11)။ အချို့ကိစ္စများတွင်မူ စစ်တပ်သည် ဆန့်ကျင်သူများအား ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းပင် ဆက်သွယ်ကာ ယင်းတို့၏ တည်နေရာများအား မေးမြန်းခြင်းကို ပြုလုပ်ခဲ့သည် (AM2)။

၂၉% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ယင်းတို့၏ အွန်လိုင်းဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် ထိန်းသိမ်းခံရခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခံရခြင်း၊ ပုဒ်မများတပ်ခံရခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခံရခြင်း၊ ဒဏ်ငွေရိုက်ခံရခြင်း၊ ထောင်အကျဉ်းချခံရခြင်း၊ တရားရင်ဆိုင်ရခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြားဥပဒေဆိုင်ရာ ပြစ်ဒဏ်များကို တွေ့ကြုံခဲ့ကြရသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက စစ်တပ်က “ကျွန်တော့်ကို ဖမ်းဖို့ အနည်းဆုံး မြို့နယ်(၃)မြို့နယ်မှာ ဝရမ်းထုတ်ခဲ့ပြီး သူတို့က ကျွန်တော့်ရဲ့ ဖေဖေဘွတ်ခ်မှာ တင်ထားတဲ့ ဓာတ်ပုံနဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်တွေကိုပဲ အသုံးပြုခဲ့တယ်” ဟူ၍ ဖြေကြားခဲ့သည် (O12)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ၎င်းတို့၏ အွန်လိုင်းဆန့်ကျင်မှုများအတွက် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ (Q5)၊ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ (Q21)၊ ပုံနှိပ်ခြင်းနှင့် ထုတ်ဝေခြင်းလုပ်ငန်းဥပဒေ (Q9) တို့ဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်းများ ခံခဲ့

Punishing online dissent

The military attacked and criminalised activists and others leading online dissent.

The military captured just a small number of dissenters in the immediate aftermath of the coup, most of them older political leaders. It later began to hunt the many other dissenters, including political activists, human rights defenders, civil society leaders, artists, celebrities, students, journalists, and unionists, many of whom had gone underground and predominantly worked online.

58% of participants had received a verbal or written warning from the military because of their online activities. 57% of those warnings included a demand to stop, delete, or change online activities. Less threatening warnings were given to those people whose criticism of the State was not directly related to the coup (M14).

The military used a range of tactics to find and capture dissenters. In many cases, the military interrogated and threatened the dissenter’s friends and family (BT20, O11). In others, they just blatantly called the dissenter and asked them where they were (AM2).

29% of participants had been detained, arrested, charged, prosecuted, fined, imprisoned, sued, or otherwise faced legal sanctions because of their online activities. One participant explained: “*The military published warrants for my arrest in at least three townships, all of which used my profile photo and personal information taken from Facebook*” (O12). Participants faced prosecution for their online dissent under several laws including the Penal Code (Q5), the Telecommunications Law (Q21), and the Printing and Publishing Law (Q9). Some participants had their homes confiscated (AR9, O11, AR5).

42% of participants had received violent warnings for their online dissent from the military and its subservients. One participant revealed: “*They said that they will kill me*” (Q19). Another forewarned: “*I am worried that they will either torture or assassinate me*” (W12). Several participants had been forced to go into exile and take their families with them (W11).

The military also hunted any civil society organisations that continued to dissent online, including their staff. Many organisations closed, went underground, or went into exile (Z20). One participant was particularly

ကြရပြီး၊ အချို့ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ၏ အိမ်များအား စစ်တပ်က သိမ်းယူခဲ့သည် (AR9, O11, AR5)။

၄%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ယင်းတို့၏ အွန်လိုင်းဆန့်ကျင်မှုများအတွက် စစ်တပ်နှင့် စစ်တပ်၏ နောက်လိုက်စေပါးတို့ထံမှ အကြမ်းဖက်မှုဆန်သော သတိပေးချက်များကို ရရှိခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “သူတို့က ကျွန်တော့်ကို သတ်ပစ်မယ်ဆိုပြီး ပြောတယ်” ဟူ၍ ၎င်း၏ အတွေ့အကြုံအား မျှဝေဖော်ပြခဲ့သည် (Q19)။ “သူတို့က ကျွန်တော့်ကို နှိပ်စက်ကြမလား သတ်ပစ်မလားဆိုပြီး စိုးရိမ်ပူပန်နေရတယ်” ဟူ၍ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ နောက်တစ်ဦးကလည်း ၎င်းတွေ့ကြုံနေရသည်များကို ဖော်ထုတ်ပြောကြားခဲ့သည် (W12)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအချို့တို့သည် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ ယင်းတို့၏ မိသားစုဝင်များအား ခေါ်ကာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရန် ဖိအားများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည် (W11)။

စစ်တပ်သည် ၎င်းအား အွန်လိုင်းပေါ်မှတစ်ဆင့် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်လျက်ရှိသည့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ယင်းတို့၏ ဝန်ထမ်းများအား လိုက်လံရှာဖွေဖမ်းဆီးလျက်ရှိသည်။ မြောက်များစွာသော အဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ငန်းများ ရပ်တန့်လိုက်ရခြင်း၊ မြေအောက်အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်လာခြင်း (သို့) တိုင်းတစ်ပါးသို့ ထွက်သွားရခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည် (Z20)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက စစ်တပ်မှ အဖွဲ့အစည်း၏ ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းတွင် ဆောင်ရွက်မှုများအား ခြေရာကောက်နေခြင်းသည် စိုးရိမ်စရာကောင်းကြောင်းကို “အဖွဲ့အစည်းရဲ့ အင်တာနက် ဝက်ဘ်ဆိုဒ် စာမျက်နှာ (သို့) ဖေ့စ်ဘွတ်ခ် စာမျက်နှာကို သူတို့က ရှာတွေ့သွားခဲ့ရင် ဒီအဖွဲ့အစည်းက ဆက်ရှိနေသေးတာပဲဆိုပြီး လိုက်နိုင်တယ်” ဟူ၍ ပြောပြခဲ့သည် (M15)။

စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ကြားဖြတ်နားထောင်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်များ ရယူနှောင့်ယှက်ခြင်း

စစ်တပ်သည် ယင်းအား ဆန့်ကျင်သူများအား လိုက်လံဖမ်းဆီးရန်အတွက် ကျယ်ပြန့်သော နောက်ယောင်ခံလိုက်စောင့်ကြည့်မှုများနှင့် ကြားဖြတ်နားထောင်မှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

၃၆% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့က ယင်းတို့သည် စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ်စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု၏ သားကောင်များ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ စစ်တပ်သည် ယင်းအား ဆန့်ကျင်သူများအား ရှာဖွေရန်အတွက် လူများ၏ ဒစ်ဂျစ်တယ်စက်ပစ္စည်းများအား ရှာဖွေစစ်ဆေးသိမ်းဆည်းခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရန် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် စစ်ဆေးရေးဂိတ်များ ထားရှိထားသည် (M27)။ စစ်တပ်သည် ဖမ်းဆီးခံရသော သူများ၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် စက်ပစ္စည်းများအားလည်း သိမ်းဆည်းခဲ့သည် (AR19, AR8)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “စစ်တပ်က သူတို့ကို ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဒစ်ဂျစ်တယ်စက်ပစ္စည်းတွေနဲ့ လျှို့ဝှက်ကုဒ်နံပါတ်တွေကို ပေးဖို့ပြောပြီး ဖျက်ထားတဲ့ ဖိုင်တွေအကုန်လုံးကိုလည်း ပြန်ဖော်မယ်ဆိုပြီး ခြိမ်းခြောက်တယ်” ဟူ၍ ပြန်လည်ပြောပြခဲ့သည် (AR5)။

concerned about the military finding an organisation’s digital trail: *“If they discover from our website or Facebook page that our organisation is still active, they will come after us”* (M15).

Surveillance, interception, and hacking

The military conducted widespread surveillance and covert interception to hunt dissenters.

36% of participants believed that they had been subjected to digital surveillance by the military. The military set up checkpoints nationwide to capture and search people’s devices looking for dissent (M27). They also confiscated the devices of anybody detained (AR19, AR8). One participant explained: *“The soldiers told us to hand over all our devices and passwords and warned they would recover every deleted file too”* (AR5).

Captured devices revealed digital trails that the military used for surveillance to hunt down other dissenters (O22). One participant believed that a single electronic device could uncover an entire network of dissenters: *“They used the phone of someone detained to trace other connections”* (AM5). Another participant revealed:

သိမ်းဆည်းခံရသော ဒစ်ဂျစ်တယ်စက်ပစ္စည်းများမှတစ်ဆင့် စစ်တပ်က အခြားသော ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် ဆန့်ကျင်သူများအား ဖမ်းဆီးရန်အတွက် စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည် (O22)။ အီလက်ထရောနစ် စက်ပစ္စည်းတစ်ခုသည် ဆန့်ကျင်သူကွန်ရက်တစ်ခုလုံးကို ဖော်ထုတ်နိုင်ကြောင်း ယုံကြည်သည့် ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “စစ်တပ်က ထိန်းသိမ်းခံရတဲ့သူတစ်ယောက်ရဲ့ ဖုန်းကို အသုံးပြုပြီး သူ့ဆက်စပ်နေတဲ့ အခြားသူတွေကို ခြေရာခံလိုက်တယ်” ဟူ၍ ပြောပြခဲ့သည် (AM5)။ အခြားပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “သူတို့က ဖိုင်တွေအကုန်လုံးကို လိုက်ကြည့်ပြီး အီးမေးလ်တွေ၊ လူမှုကွန်ရက်စာမျက်နှာတွေလည်း လိုက်ဖွင့်ကြည့်တယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်ရဲ့ အဆက်အသွယ်တွေဆီကိုလည်း ကျွန်တော်ဟန်ဆောင်ကာ စာတိုတွေ ပို့ပြီး သူတို့ကို ထောင်ဖမ်းဖို့အတွက် တွေ့ဖို့ချိန်းတယ်”ဟူ၍ ယင်း၏ အတွေ့အကြုံအား ထုတ်ဖော်ပြောပြခဲ့သည် (AR8)။

အွန်လိုင်းဝက်ဘ်ဆိုဒ်များနှင့် လူမှုကွန်ရက်စာမျက်နှာများသည် စစ်တပ်၏ စောင့်ကြည့်လေ့လာစစ်ခြင်းကို ခံနေကြရသည်။ စစ်တပ်သည် အစိုးရဌာနများ အားလုံးအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန် ညွှန်ကြားထားကြောင်းကို ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “ကျွန်မတို့က အွန်လိုင်းပေါ် တစ်ခုခုတင်လိုက်တိုင်း ဝန်ကြီးဌာနက ကျွန်မတို့ကို ခေါ်တယ်။ စောင့်ကြည့်နေတာ သေချာတယ်”ဟု ပြောကြားကာ ထောက်ပြခဲ့သည် (M14)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများစုက ၎င်းတို့သည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ခြေရာခံစောင့်ကြည့်ခြင်း ခံနေရကြောင်းကို ဖော်ပြခဲ့သည် (AM12, AM20)။

၁၄% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ၎င်းတို့၏ အွန်လိုင်းဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုများကို ရှာဖွေသိရှိရန် ခက်ခဲသည့် နောက်ယောင်ခံစောင့်ကြည့်မှု ပုံစံတစ်မျိုးဖြင့် ကြားဖြတ်နားထောင်ဖမ်းယူခြင်း ခံနေရသည်ဟု သံသယရှိကြသည်။ “ယခု စစ်တပ်မှ နိုင်ငံအတွင်းရှိ ဆက်သွယ်ရေးအော်ပရေတာများအားလုံးကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ပြီ” (AI11) ဖြစ်သောကြောင့် စစ်တပ်သည် ကျယ်ပြန့်သည့် ကြားဖြတ်နားထောင်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ရှိသမျှသော နည်းလမ်းများကို ရရှိပြီးဖြစ်သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် စစ်တပ်က ကြားဖြတ်နားထောင်ခြင်းအား မည်သို့သော နည်းပညာများကို အသုံးပြုကာ ဆောင်ရွက်နေသည်ကို မသိသော်လည်း “စစ်တပ်မှ လုပ်ဆောင်၍ရသမျှနည်းလမ်းအားလုံးကို အသုံးပြုပြီး စောင့်ကြည့်နေသည်” ဟု နားလည်ထားကြသည် (AP12)။

“They went through my files and then opened up all my email and social media accounts and sent messages to my contacts pretending to be me and setting up meetings to entrap them” (AR8).

Websites and social media accounts were also being monitored by the military. One participant claimed that the military required all government departments to conduct surveillance: *“We know that they are watching us because the ministry calls us when we publish online”* (M14). Several participants said that they were aware of being followed online (AM12, AM20).

14% of participants suspected that they had been subjected to interception, a form of surveillance that is notoriously difficult to detect. The military had captured the means to implement blanket interception: *“The military now occupies every telecom operator in the country”* (AI11). Participants did not know what kind of technology the military was using for interception but insisted: *“They will do whatever they can”* (AP12).

29% of participants stated that one of their websites, social media accounts, or emails had been hacked. One participant explained: *“We face at least 50 hacking attempts every week originating from Yangon, Naypyidaw, Russia, and Singapore”* (AK21). Other participants also reported seeing regular attempts to hack their accounts (AK2, AK27).

91% of participants had taken steps to circumvent the military’s digital surveillance. Some participants destroyed their old SIM cards and regularly switched to new SIM cards (AP10). Other participants explained that they actively self-censored when making phone calls to avoid any words or phrases that they thought could trigger interception (AP27).

“စစ်တပ်က သူတို့ကို ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဒစ်ဂျစ်တယ်စက်ပစ္စည်းတွေနဲ့ လျှို့ဝှက်ကုန်နံပါတ်တွေကို ပေးဖို့ပြောပြီး ဖျက်ထားတဲ့ ဖိုင်တွေအကုန်လုံးကိုလည်း ပြန်ဖော်မယ်ဆိုပြီး ခြိမ်းခြောက်တယ်”

“The soldiers told us to hand over all our devices and passwords and warned they would recover every deleted file too”

၂၉% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့က ၎င်းတို့၏ အွန်လိုင်းဝက်ဘ်ဆိုဒ် စာမျက်နှာများ၊ လူမှုကွန်ရက်စာမျက်နှာများနှင့် အီးမေးလ်များသည် နှောင့်ယှက်(ဟက်ခဲ)ခံခဲ့ရကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောပြခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “ကျွန်တော်တို့က ရန်ကုန်၊ နေပြည်တော်၊ ရှမ်းနဲ့ စင်ကာပူက လာတဲ့ အနှောင့်အယှက်(ဟက်ခဲ)တာတွေကို တစ်ပတ်ကို အနည်းဆုံး အကြိမ်(၅၀)လောက် ကြိုရတယ်”ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။ အခြားပါဝင်ဖြေဆိုသူများကလည်း သူတို့အကောင့်များအား နှောင့်ယှက်ရန် ကြိုးပမ်းမှုများအား အမြဲလိုလို ကြိုတွေ့နေရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောပြခဲ့ကြသည် (AK2, AK27)။

၉၁%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့သည် စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ်နောက်ယောင်ခံ စောင့်ကြည့်မှုများအား ကျော်လွှားရန် လိုအပ်သည့် အဆင့်များကို ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ အချို့သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့က ၎င်းတို့၏ ဖုန်းဆင်းမိကဒ် အဟောင်းများအား ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ကြပြီး ဖုန်းဆင်းမိကဒ်အသစ်များကို ပုံမှန်လဲလှယ် အသုံးပြုကြသည် (AP10)။ အခြားပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ၎င်းတို့ ဖုန်းပြောရာတွင် ကြားဖြတ်နားထောင်မှုကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည့် စကားလုံးများ (သို့) စကားစုများကို အသုံးပြုခြင်းမှ ရှောင်ရှားခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှု ပြုလုပ်နေရကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြသည် (AP27)။

အွန်လိုင်းစစ်မြေပြင်

ပဋိပက္ခများသည် အွန်လိုင်းနယ်ပယ်ကိုပါ တိုးချဲ့ရောက်ရှိလာသောကြောင့် အတိုက်အခံအဖွဲ့များ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုများသည်လည်း တိုးမြှင့်လာခဲ့သည်။

အချို့ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ (အထူးသဖြင့် ဗမာမဟုတ်သည့်လူမျိုးစုနောက်ခံရှိသော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ)သည် စစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်လျက်ရှိသော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများက ပြုလုပ်သော ဒစ်ဂျစ်တယ် ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများကိုလည်း စိုးရိမ်နေကြရကြောင်း ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း အွန်လိုင်းလုပ်ဆောင်မှုများနှင့် ပတ်သတ်၍ ခြိမ်းခြောက်မှုများလုပ်ဆောင်နေကြသည်။ “တစ်ခါတစ်လေ ကျွန်တော်တို့က စစ်တပ်က လုပ်တဲ့အတွက်ကြောင့် စိတ်ပူရတာထက် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေကြောင့် ပိုစိတ်ပူရတယ်။ အထူးသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်အဖွဲ့ဝင်တွေက လူမှုကွန်ရက်တွေပေါ်မှာ သတိပေးစာတွေရေးရင် ပိုစိတ်ပူရတယ်”ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ဖော်ပြခဲ့သည် (W1)။ အခြားပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်တွေက ကျွန်တော်တို့ကို အမည်တပ် ခေါ်ယူတာတွေ သတိပေးတာတွေ လုပ်ကြတယ်”ဟု၍ ထောက်ပြ ပြောဆိုခဲ့သည် (O1)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးက “သူတို့က ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အိမ်တွေကို လာပြီး မီးရှို့ပစ်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပြီး အဲဒါက ကျွန်တော်တို့အားလုံးကို မြေအောက်

Online battlefield

Intimidation from opposition groups grew as the conflict extended into the online space.

Several participants, particularly those from ethnic communities, raised concerns about digital censorship by organised armed groups opposed to the military’s coup. Ethnic armed organisations (EAOs) reportedly made threats about online activities. One participant stated: *“Sometimes we have to be more worried by ethnic armed organisations than we do by the military, especially when community leaders members write warnings on social media”*(W1). Another claimed: *“Community leaders also call us and warn us by name”*(O1). A participating journalist revealed: *“They threatened to come and burn down our homes and that forced us to all go underground”*(W21).

Most participants did not experience any form of intimidation from the National Unity Government (NUG) whatsoever (M11). However, one participant disclosed that they had chosen to delete their social media content after being contacted by an acquaintance: *“I raised concerns about the NUG’s financial practices*

အဖွဲ့ပုံစံ လှုပ်ရှားဖို့ တွန်းအားပေးလိုက်တယ်”ဟူ၍ ၎င်းကြုံတွေ့ခဲ့ရ သည်ကို ထုတ်ဖော်ပြောပြခဲ့သည် (W21)။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူအများစုသည် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG)ထံ မှ မည်သို့သော သတိပေးမှုမျိုးကိုမှ မတွေ့ကြုံခဲ့ရပါ (M11)။ သို့ရာတွင်မူ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးသည် ၎င်း၏ မိမိခံရအဖြစ် ဆက်သွယ်ပြောဆို လာသဖြင့် လူမှုကွန်ရက်ပေါ်တွင် တင်ထားသော NUG နှင့်ဆိုင်သည့် အ ကြောင်းအရာတစ်ခုကို ဖျက်ပေးခဲ့ရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလာ သည်။ “ကျွန်မက NUGရဲ့ ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုတွေနဲ့ပတ်သတ် ပြီး စိုးရိမ်စရာတွေကို အင်တာနက်မှာ ရေးသားမိတယ်။ အဲဒါကို NUG ထဲက ရာထူးကြီးအဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်က ကျွန်မကို ဆက်သွယ်ပြီး အဲ့လို တင်တာကို သဘောမတူကြောင်း ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးပဲ ပြောလာတယ်” ဟူ၍ ယင်းက ပြောပြခဲ့သည် (M3)။

၂၁%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့သည် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့(PDF)ဝင် များ၏ ချဉ်းကပ်မှုကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ချဉ်းကပ်မှုတော်တော်များများ တွင်မူ PDFအဖွဲ့ဝင်များ၏ တောင်းဆိုချက်မှာ ယင်းတို့၏ လုံခြုံရေးနှင့် သက်ဆိုင်ပြီး စစ်တပ်ထံသို့ သတင်းပေါက်ကြားစေနိုင်သော အကြောင်း အရာများအား ဖျက်ပေးရန်သာ ဖြစ်သည် (M19, O19, M3)။

သို့ရာတွင်မူ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ၎င်းတို့ဘာသာ PDF အဖွဲ့ဝင်ဟု ခံယူထားသည့် သူများ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုများအား ခံစားရသည်များလည်း ရှိကြောင်း ဖြေဆိုခဲ့သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “PDF အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး က ကျွန်တော့်ကို စစ်တပ်သတင်းပေးလို့ စွပ်စွဲပြီး တွေ့တဲ့နေရာမှာ အချိန် မရွေး တိုက်ခိုက်ခံရနိုင်တယ်ဆိုပြီး ခြိမ်းခြောက်တယ်” ဟူ၍ ရှင်းပြခဲ့ သည် (T22)။ အခြားပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “သူတို့က ကျွန်မနဲ့ဆိုင်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကို သူတို့ဆီပို့ပေးဖို့ သူတို့ရဲ့အဖွဲ့ဝင်တွေကို ဆော်ဩတဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုတွေကို လူမှုကွန်ရက်တွေကနေတစ်ဆင့် လုပ် လာတယ်။ သူတို့က စစ်တပ်လို့ပဲ ကျွန်မရဲ့ လုပ်ရပ်မှန်သမျှကို နောက် ယောင်ခံစောင့်ကြည့်နေတယ်လို့ ခံစားရတယ်” ဟု မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည် (T10)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးမှာမူ ရှမ်းပြည်မှ PDFအချို့၏ အယောင် ဆောင်မှုများအား ဖော်ထုတ်သည့်အတွက် ခြိမ်းခြောက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရ သည် (BJ21)။

and was then contacted by a senior NUG member who politely expressed their disapproval” (M3).

21% of participants had been approached by members of the People’s Defence Forces (PDF). In many cases, the PDF members asked for content to be removed that could compromise their security and lead the military to them (M19, O19, M3).

However, participants felt intimidated by persons claiming to be PDF members. One participant explained: “A PDF member accused me of being a military informer and warned that I could be attacked anywhere and at any time” (T22). Another participant remarked: “They posted a threat on social media calling for members of the public to send them information about me. I felt like they were watching everything that I did just like military surveillance” (T10). One participant was threatened by some PDFs in Shan State for disclosing their fake statuses (BJ21).

Censorship by The Military

အင်တာနက်တွေဖြတ်တယ်

အင်တာနက်မပြတ်တော့ရော ဘာထူးလို့လဲ
အင်တာနက်ဒေတာဈေးတွေတင်တယ်

ပြီးရင် သတင်းရေးတာတပဲ ရှာဖွေဝတ်မှုကြီး လို
ဟိုလူမမ်း ဒီလူမမ်း ဟိုဟာပိတ် ဒီဟာပိတ် ကလုပ်သေး

ဖေ့ဘွတ်ပရိုဖိုင်ကြည့်ပြီး လိုက်မမ်း တာကတမျိုး

ဖုန်းလိုင်း တွေကိုလည်း စောင့်ကြည့်နေသေးတယ်

1: Internet shutdown. "Cutting the internet is not hard, just bite through the cables." "Wow is that all?" 2: They increase data prices if they cannot cut the internet. VPN undermines the free flow of information. It is such a hassle. But we need VPN because they are watching us all the time. 3: They arrest this person or that person. They block this or block that. As though information itself is criminal. 4: They are arresting people simply for their Facebook profile. "That guy is active on Facebook so find and arrest him now!" 5: They are monitoring phone lines. Military-owned enterprise. Semi-military owned enterprise. Surveillance. 6: "Phew..."

100% attacked by online communities that were intent on censorship

46% trolled

17% impersonated

33% cyberstalked

25% doxed or swatted

42% believed that attacks used gender-specific language or methods

33% of women experienced pornification, slut-shaming, or image-based sexual violence

33% saw signs of coordination

အွန်လိုင်းပေါ်မှ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ

Online Communities

မြန်မာပြည်သူလူထု၏ အာဏာသိမ်းမှုအား ကျယ်ပြန့်စွာ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းနှင့် ဖန်တီးမှုအားကောင်းစွာ တော်လှန်အန်တုခြင်းတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ အွန်လိုင်းလူ့အဖွဲ့အစည်းများက ထင်ဟပ်စေပြီး၊ ယင်းတို့ကပင် ထိုဆန့်ကျင်မှုများအားလည်း ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေပါသည်။ တစ်ဆက်တည်းပင် စစ်တပ်အား မည်သည့်ဖြင့်အစားထိုးသင့်ကြောင်း နိုင်ငံရေးငြင်းခုံဆွေးနွေးမှုများကိုလည်း အွန်လိုင်းလူ့အဖွဲ့အစည်းက တိုးပွားစေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် စစ်တပ်မှ ဆန့်ကျင်သူများကို ပိုမိုတိုးချဲ့ဖိနှိပ်လာသည့်အခါ ယင်းအွန်လိုင်းလူ့အဖွဲ့အစည်းများက အွန်လိုင်းပြင်ပသို့ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိလာသော အကြမ်းဖက်မှု၊ ခြိမ်းခြောက်မှု၊ ခြယ်လှယ်မှုတို့ကို ထင်ဟပ်ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိသည်။

Myanmar’s online communities reflected and extended the public’s widespread revulsion and creative reaction to the coup, as well as increased political debate on what should replace the military. Online communities also reflected the violence, intimidation, and manipulation that spread offline as the military increasingly oppressed dissent.

အွန်လိုင်းပေါ်တွင် အန္တရာယ်များ တိုးပွားလာခြင်း

အွန်လိုင်းပေါ်တွင် လူများသည် ပြင်းထန်သော ခြိမ်းခြောက်မှုများအား ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် တွေ့ကြုံနေရပြီး ယင်းအွန်လိုင်းခြိမ်းခြောက်မှုများသည် အွန်လိုင်းပြင်ပတွင်လည်း ဆိုးရွားသော နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများအား ဖြစ်ပွားစေသည်။

Surge in online dangers

People faced a variety of serious threats online with severe offline consequences.

100% of participants had been attacked by online communities that were intent on censorship. 46% had been subjected to unsolicited comments intended to provoke, commonly known as trolling, since the coup began. One participant reported that trolling included emotive allegations like “you receive money from the OIC,” challenges like “come out on the streets if you are brave,” or outright threats like “it is better if you disappear” (BJ12).¹

၁၀၀% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ဆင်နာဖြတ်တောက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည့် အွန်လိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံစားခဲ့ရသည်။ ၄၆% မှာမူ “trolling” ဟု ခေါ်သော စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေရန်နှင့် အငြင်းပွားမှုကို ဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ လှုံ့ဆော်သည့် မနှစ်မြို့ဖွယ်ရာ မှတ်ချက်များအား အာဏာသိမ်းမှု စတင်ကတည်းကပင် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ကြရသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ယင်းတွေ့မြင်ခဲ့ရသော “trolling” များထဲတွင် “မင်းက OIC ဆီကနေ ပိုက်ဆံရနေတာ မဟုတ်လား” ဆိုသည့် စိတ်ခံစားချက်ဆန်သည့် စွပ်စွဲချက်များ၊ “မင်းသတ္တိရှိရင် လမ်းပေါ်ထွက်ခဲ့” ဆိုသည့် စိန်ခေါ်မှုများ၊ “မင်းပျောက်ကွယ်သွားရင် အကောင်းဆုံးပဲ” ဆိုသည့် ပြင်းထန်သည့် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ပါဝင်ကြောင်းကို ထုတ်ဖော် ပြောကြားခဲ့သည် (BJ12)။^၁

Trolls often used fake accounts to remain anonymous (BN20). Some trolls created fake accounts that impersonated real people or organisations. 17% of participants had been impersonated online. One participant explained: “If you go on Facebook, you will see many impersonations publishing a mixture of edited original content and completely fake content” (BP21). Impersonation of media outlets was particularly common (BP6).

Troll များအား ပြုလုပ်ရာတွင် မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း မပေါ်စေရန် အကောင်အထူးများအား အသုံးပြုကြသည် (BN20)။ အချို့သော “troll” များအား လူအစစ် (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့အစည်းအစစ်များ၏ ပုံစံယူထားသော အကောင်အထူးများဖြင့် ပြုလုပ်ကြသည်။ ၁၇% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ယင်းတို့၏ ပုံစံဖြင့် အကောင်အထူးဖွင့်ခြင်းကို တွေ့ကြုံခဲ့ကြရသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “Facebook ပေါ်တက်လိုက်လို့ရှိရင် မူရင်းအကြောင်းအရာတွေနဲ့ လုံးဝအတူဖြစ်နေတဲ့ အကြောင်းအရာ

Some trolls were deeply obsessive. 33% of participants had experienced “cyberstalking” or repeated harassment, threats, and intimidation since the coup started. One participant reported: “They send us messages, make fake accounts, and criticise us repeatedly” (BN20).

တွေကို ရောတင်ထားတဲ့ အကောင်တုတွေအများကြီးကို တွေ့ရလိုက်မယ်”ဟူ၍ ရှင်းပြခဲ့သည် (BP21)။ သတင်းမီဒီယာများ၏ ပုံစံအယောင်ဆောင်ခြင်းများကိုလည်း အများစုတွေ့ရသည် (BP6)။

အချို့သော လှောင်ပြောင်တိုက်ခိုက်မှု “troll” များသည် အလွန်အကြူး စွဲလန်းသည့် ပုံစံကို ဆောင်နေကြသည်။ ၃၃%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက “ဆိုက်ဘာစောင့်ကြည့်ခံရခြင်း” (သို့မဟုတ်) အနှောက်ယှက်ခံရခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်းတို့ကို အာဏာသိမ်းမှု စတင်ကတည်းကပင် ကြိမ်ပေါင်းများစွာထပ်ကာတလဲလဲကြုံတွေ့ရခြင်းတို့ကို တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “သူတို့က စာတိုတွေပို့တယ်၊ အကောင်တုတွေ ဖွင့်တယ်၊ ပြီးရင် ကျွန်တော်တို့ကို ထပ်ကာတလဲလဲ ဝေဖန်တယ်” (BN20)ဟူ၍ ပြောပြခဲ့သည်။

၄၂%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသည်များက ထိုအွန်လိုင်းတိုက်ခိုက်မှုများတွင် ကျား/မအခြေပြု စကားအသုံးအနှုန်း (သို့မဟုတ်) နည်းလမ်းများ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပါဝင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ အမျိုးသမီးများသည် အထူးသဖြင့် မဟုတ်မမှန်ဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဖြစ်သော (သို့မဟုတ်) ယုံမှားဖွယ်ကောင်းသော ဓာတ်ပုံများ၊ အကြောင်းအရာများအား ဖြန့်ဝေခြင်းဖြင့် တိုက်ခိုက်သည်ကို အများဆုံး ခံကြရသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအမျိုးသမီးများထဲမှ ၃၃%သည် ညစ်ညမ်းပုံစံဖြင့် ဖော်ပြခံရခြင်း၊ မိန်းမပျက်ဟူ၍ အရှက်တရားရအောင် သမုတ်ခံရခြင်း (သို့မဟုတ်) ရုပ်ပုံများအား အခြေခံ၍ လိင်အကြမ်းဖက်ခံရခြင်း အစရှိသည့် ကျား/မကွဲပြားမှုအပေါ် အခြေပြုသည့် တိုက်ခိုက်မှုများအား ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီး၊ ယင်းကဲ့သို့သော တိုက်ခိုက်ခံရမှုကို ပါဝင်ဖြေဆိုသည့် အမျိုးသားထဲမှ ၉% ကသာ ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ရသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက “သူတို့က ကျွန်မတို့ကို ခြေရာခံစောင့်ကြည့်ပြီး သူတို့ရဲ့ တိုက်ခိုက်မှုတွေမှာ ဖြတ်ညှပ်ကပ်ပြီး အသုံးပြုလို့ရနိုင်မယ့် ပုံတွေကို ရှာတယ်”ဟူ၍ ရှင်းပြခဲ့သည် (BN10)။ နောက်တစ်ဦးက “သူတို့က ကျွန်မတို့ဆီကို လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာဓာတ်ပုံတွေလည်း ပေးပို့ခဲ့တယ်” ဟူ၍ ထပ်လောင်း ဖြည့်စွက်ခဲ့သည် (BN19)။

“Doxing” (လူပုဂ္ဂိုလ်အား ခွဲခြားသိမြင်နိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အချက်အလက်များအား ထုတ်ဖော်ခြင်း) နှင့် “Swatting” (ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ အသေးစိတ်အချက်အလက်များအား ရဲ့ သို့မဟုတ် စစ်တပ်ထံသို့ ပေးပို့ခြင်း)တို့သည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် အထူးအန္တရာယ်ရှိသောအရာများ ဖြစ်

42% of participants believed that such attacks often used gender-specific language or methods. Women were particularly subjected to trolls who spread fake, private, or compromising photos or content. 33% of women participants had experienced this form of genderised attack, sometimes called pornification, slut-shaming, or image-based sexual violence, compared to 9% of men. A woman participant explained: “They stalked us looking for photos that they could edit for their attacks”(BN10). Another added: “they also sent us sexual imagery” (BN19).

Doxing (publishing identifying personal information) and swatting (giving personal details to the police or military) were particularly dangerous online. 25% of participants had been doxed or swatted. One participant complained: “All my personal information was spread online with demands to arrest me”(M11). Another shared: “First they doxed me and then the military came to my house”(AK8). Some participants fled into exile after being doxed, as one noted: “the doxing was a written warning to flee”(O10). Once the individual had fled, their family was then doxed too (BT10).

“သူတို့က ပထမတော့ ကျွန်တော့်ကို Dox လုပ်လိုက်တယ်၊ ပြီးတော့ စစ်တပ်က ကျွန်တော့်အိမ် ရောက်လာတယ်”

“First they doxed me and then the military came to my house”

သည်။ ၂၅% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် “Dox” လုပ်ခြင်း (သို့) “Swat” လုပ်ခြင်း ခံခဲ့ကြရသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “ကျွန်တော့်ရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေအားလုံးက ကျွန်တော့်ကိုဖမ်းဆိုတဲ့ တောင်းဆိုချက်တွေနဲ့အတူ အွန်လိုင်းမှာ ပြန်နေတယ်”ဟူ၍ ထုတ်ဖော်ပြောပြခဲ့သည် (M11)။ အခြားဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “သူတို့က ပထမတော့ ကျွန်တော့်ကို Dox လုပ်လိုက်တယ်၊ ပြီးတော့ စစ်တပ်က ကျွန်တော့်အိမ် ရောက်လာတယ်” ဟူ၍ ၎င်း၏ အတွေ့အကြုံအား မျှဝေခဲ့သည် (AK8)။ အချို့သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် “Dox” လုပ်ခံရပြီး နောက်ပိုင်းတွင် တိုင်းတစ်ပါးသို့ တိမ်းရှောင်ခံကြရကာ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “Doxing လုပ်တာက ထွက်ပြေးဖို့အတွက် ပို့လိုက်တဲ့ သတိပေးစာပဲ” ဟူ၍ ရည်ညွှန်းပြောဆိုခဲ့သည် (O10)။ လူတစ်ယောက်သည် တိမ်းရှောင်လွတ်မြောက်သွားပါကလည်း ၎င်း၏ မိသားစုသည် ဆက်လက် Dox လုပ်ခြင်းကို ခံရသည် (BT10)။

စနစ်တကျဆောင်ရွက်ထားသော လှောင်ပြောင်ထိုးနှက်မှုများ

အွန်လိုင်းတိုက်ခိုက်မှုများသည် စစ်တပ်နှင့် ယင်း၏ မဟာမိတ်များက စနစ်တကျပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ထားခြင်းဖြစ်ပုံပေါ်သည်။

အချို့သော လှောင်ပြောင်တိုက်ခိုက်မှုများ၊ ဆိုက်ဘာ ခြေရာခံမှုများ၊ ညစ်ညမ်းပုံစံဖြင့် ဖော်ပြခံရမှုများနှင့် “Dox” လုပ်ခံရမှုများသည် တစ်သီးပုဂ္ဂလတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းက ဆောင်ရွက်သည် ဆိုသည်ထက် တစ်စုံတစ်ဦးကနောက်ကွယ်က ကြိုးကိုင်ကာ စနစ်တကျ စုစည်းဆောင်ရွက် ထိန်းချုပ်သည့် သင်္ကေတများ ပြနေသည် (BZ27)။ ၃၃%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက စာတိုများတွင်ပါဝင်သော အသံအနေထားနှင့် အကြောင်းအရာပုံစံများ၏ တူညီမှုကြောင့် ယင်းဆောင်ရွက်ချက်များသည် စနစ်တကျလုပ်ဆောင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု တွေ့မြင်ကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက တိုက်ခိုက်မှုများသည် “အလွန်ဆင်တူနေကြသောကြောင့် စနစ်တကျဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ထားသည့် ပုံပေါ်ကြောင်း” မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည် (BZ20)။ အခြားဖြေဆိုသူတစ်ဦးက တိုက်ခိုက်မှု အများစုသည် “တစ်ခုကနေတစ်ခုကို ကူးယူပြီး ရေးသားနေကြခြင်း” ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြခဲ့သည် (BZ12)။

တိုက်ခိုက်မှုများ၏ အချိန်အဆသည် စနစ်တကျပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းကို သင်္ကေတပြနေကြသည်။ လှောင်ပြောင်တိုက်ခိုက်မှုများ “အတူပေါင်းစည်းပြီး အစုလိုက်အပြုံလိုက်ဖြစ်လာခြင်း” သည်ပင် စနစ်တကျပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်ခြင်း၏ သင်္ကေတဖြစ်သည်။ “အွန်လိုင်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် ကွဲပြားခြားနားပြီး သမားရိုးကျဖြစ်သည်ဟု ထင်ရနိုင်သော်လည်း ယင်းကဲ့သို့မှတ်ချက်များ သိသိသာသာများပြားနေခြင်းသည် စနစ်တကျပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်မှု သင်္ကေတဖြစ်နိုင်သည်” ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက မှတ်ချက်ပေးသည် (BZ19)။ အမျိုးသမီး ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ဆိုရင် ကျွန်မနာမည်ကို မြင်တာနဲ့ အသက်ဘေးနဲ့ဆိုင်

Coordinated trolling

Online attacks often appeared coordinated by the military and its allies.

Some trolling, cyberstalking, pornification, and doxing attacks showed signs of being controlled and coordinated by a mastermind, rather than being conducted by isolated individuals (BZ27). 33% of participants saw signs of coordination, including a similar tone and content of messages. One participant noted that attacks “*appeared organised because they were so similar*” (BZ20). Another stated that attacks were often “*copy-pasted*” (BZ12).

The scale of attacks was also a sign of coordination, such as in pile-ons in which many trolls worked together. One participant explained that while online acts such as commenting may have seemed diverse and organic in nature, the comparatively large number was a sign of coordination (BZ19). A woman participant reported: “*One group attacked me wherever my name appeared, sending hundreds of death and rape threats*” (CB10).

It was more than reasonable to assume that the military and its allies masterminded many of the coordinated attacks against dissenters. One participant called the military’s network of soldiers, their families, and supporters, a “*click army*” and argued that people knew they were military allies because their attacks were so similar (BX12, BZ12). Another participant alleged that they had seen evidence of the military giving their allies orders to attack.

တဲ့၊ အဓမ္မကျင့်ခံရမှုနဲ့ဆိုင်တဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုတွေ ရာနဲ့ချီပြီး ပို့ပြီး တိုက် ခိုက်တော့တာပဲ”ဟူ၍ တင်ပြခဲ့သည် (CB10)။

အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်ကြသူများ တွေ့ကြုံနေရသည့် စနစ်တကျ ပူးပေါင်းစီစဉ်ထားသော တိုက်ခိုက်မှုများအား စစ်တပ်နှင့် ၎င်း၏ မဟာ မိတ်များက နောက်ကွယ်မှ ကြိုးကိုင်ဆောင်ရွက်နေသည်ဟု ယူဆရန်မှာ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည်ထက်ပင် ပိုပါသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦး က စစ်သားများ၊ စစ်သားမိသားစုများနှင့် ယင်းတို့အား ထောက်ခံသူများ ပါဝင်သော စစ်တပ်၏ ကွန်ရက်များအား “ကလစ်တပ်မတော်” (click army) ဟူ၍ ခေါ်ဆိုခဲ့ပြီး ယင်းတို့၏ တိုက်ခိုက်မှုများသည် အလွန်ဆင်တူ သောကြောင့် ထို “click army”သည် စစ်တပ်၏ မဟာမိတ်များဖြစ်သည် ဟု လူများက သိကြကြောင်း ပြောသည် (BX12, BZ12)။ နောက်ထပ် ပါ ဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက စစ်တပ်က ယင်း၏ မဟာမိတ်များအား တိုက် ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်ရန် အမိန့်ပေးနေသည့် သက်သေများကို တွေ့ရှိခဲ့ရ သည်ဟု ပြောဆိုသည်။

“အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ဆိုရင် ကျွန်မနာမည်ကို မြင်တာနဲ့ အသက်ဘေးနဲ့ဆိုင် တဲ့၊ အဓမ္မကျင့်ခံရမှုနဲ့ဆိုင်တဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုတွေ ရာနဲ့ချီပြီး ပို့ပြီး တိုက်ခိုက်တော့တာပဲ”

“One group attacked me wherever my name appeared, sending hundreds of death and rape threats”

တော်လှန်ရေးအား အာဏာပြခြင်း

အွန်လိုင်းပေါ်တွင် အဓိက ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသူမှာ စစ်တပ်ဖြစ်သော် ြား တော်လှန်ရေးအပေါ် လွန်စွာပြင်းပြသည့် စိတ်အားထက်သန်မှု သည်လည်း တခါတရံတွင် ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် တစ်သီးတစ်သန့် ခွဲထုတ် ခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

၃၈% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့သည် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG)၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြု ကော်မတီ (CRPH)၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ (EAO) (သို့မဟုတ်) တော်လှန်ရေး အင်အားစုများ အကြောင်းကို ဝေဖန်ပြောဆိုသည့်အတွက် အွန်လိုင်းပေါ်

Dictating the revolution

Although the military was the main threat online, revolutionary fervour was sometimes controlling and exclusionary.

38% of participants had faced condemnation online when speaking about the National Unity Government (NUG), Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw (CRPH), ethnic armed organisations (EAO), or revolutionary forces. Some condemnation showed signs of coordination among fellow users (BZ10).

တွင် ရှိချခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည်။ အချို့သော ရှိချမှုများသည် အင်တာနက်အသုံးပြုသူများအကြား စနစ်တကျပူးပေါင်းမှုများ ရှိနေသည့် လက္ခဏာများကို ဖော်ပြနေသည် (BZ10)။

အမြင်သဘောထား (သို့မဟုတ်) ဝေဖန်မှုများ ကွဲပြားခြားနားခြင်းသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် တော်လှန်ရေးတစ်ခုလုံးအား သစ္စာဖောက်နေခြင်းအဖြစ် တံဆိပ်တပ်ခံရသည်ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အများစုက ယင်းတို့၏ စိုးရိမ်မှုများအား ထုတ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “အချို့လူတွေက အမြင်မတူတာတွေကို သည်းမခံနိုင်ဘဲ သူတို့အခေါ်အရ တော်လှန်ရေးအစစ်နဲ့အတုဆိုပြီး စည်းခြားချင်နေကြတယ်” ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည် (BL10)။

တော်လှန်ရေးတွင်လည်း တစ်ဖွဲ့က အခြားတစ်ဖွဲ့အား တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့် အွန်လိုင်းတွင် အဖွဲ့ကွဲခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည် (BX20)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက သူတို့သည် တော်လှန်ရေးအား “သစ္စာဖောက်သူ” အဖြစ်လည်းကောင်း၊ “စစ်တပ်၏ ဝါဒဖြန့်သူ” အဖြစ်လည်းကောင်း တံဆိပ်တပ်ခံခဲ့ရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောပြခဲ့သည် (BT12)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးက သတင်းမီဒီယာတိုက်များသည် တော်လှန်ရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သတင်းများအား အချက်အလက်နှင့် ထုတ်ဝေတင်ပြသည့်အတွက် တစ်ခါတစ်ရံတွင် “စစ်တပ်သတင်းပေး” အဖြစ် တိုက်ခိုက်ခံရကြောင်း ပြောသည် (BJ22, BJ19)။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ဆောင်ရွက်နေသော ကိစ္စရပ်များသည် ပြစ်တင်တိုက်ခိုက်သူတို့နားလည်ထားသော တော်လှန်ရေးအရ အရေးမကြီးဟု ယူဆကြသောကြောင့် ရှိချခြင်းခံခဲ့ရကြောင်းကိုလည်း ပြောပြခဲ့သည်။ “သူတို့ကတော့ တော်လှန်ရေးအတွက် အားလုံးကို စွန့်လွှတ်နေချိန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကတော့ တော်လှန်ရေးလောက် အရေးမကြီးတဲ့ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးတွေအတွက် အလုပ်လုပ်နေတာလားဆိုပြီး ပြောကြတယ်” ဟူ၍ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ဆိုသည် (BL14)။ နောက်ထပ်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “သိပ်အရေးမကြီးသည့်” အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများအား အာရုံစိုက်နေခြင်းသည် “တော်လှန်ရေးအား ကြန့်ကြာစေနိုင်ကြောင်း” ပြောဆိုခြင်းခံခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည် (CD12)။ တတိယမြောက် ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ယင်းတို့သည် “တော်လှန်ရေးကာလအတွင်းတွင် လူ့အခွင့်အရေးများအကြောင်း မပြောရန်” ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြောခံခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည် (BL11)။

Several participants raised concerns that differences in opinion or criticism were sometimes labelled as a betrayal of the entire revolution. One participant stated: *“Some people cannot tolerate differences in opinion and want to draw a line between their ‘real’ revolution and what they call a ‘fake’ revolution”* (BL10).

Revolutionary factions were emerging online with one group attacking another (BX20). One participant revealed that they were labelled a *“traitor”* to the revolution and a *“military propagandist”* (BT12). A participating journalist stated that publishing factual news about the revolution sometimes resulted in their media outlet being attacked as a *“military informant”* (BJ22, BJ19).

Several participants reported being condemned for working on issues that their attackers did not think were important according to their understanding of the revolution. *“They said they are sacrificing everything for the revolution while I am working on labour rights which is less important,”* said one participant (BL14). Another was told that their focus on *“less important”* women’s rights would *“delay the revolution”* (CD12). A third participant reported that they were repeatedly told *“not to talk about human rights during the revolutionary period”* (BL11).

“အချို့လူတွေက အမြင်မတူတာတွေကို သည်းမခံနိုင်ဘဲ သူတို့အခေါ်အရ တော်လှန်ရေးအစစ်နဲ့အတုဆိုပြီး စည်းခြားချင်နေကြတယ်”

“Some people cannot tolerate differences in opinion and want to draw a line between their ‘real’ revolution and what they call a ‘fake’ revolution”

လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများ

ကာကွယ်မှုသည် မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ခြင်းထက် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်းအား အလေးပေးထားပါက ထိန်းချုပ်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်နိုင်သည်။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူအများစု၏ မိတ်ဆွေများနှင့် မိသားစုဝင်များသည် ယင်းတို့အား အွန်လိုင်းပေါ်တွင် နိုင်ငံရေးပြောဆိုမှုများ မလုပ်ရန် ပြောခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “ကျွန်မရဲ့ ဆွေမျိုးတွေက သူတို့ရဲ့ အိမ်နီးနားချင်းတွေအနေနဲ့ လူမှုကွန်ရက်ပေါ်မှာ လုပ်ဆောင်မှုတွေအတွက် အဖမ်းခံခဲ့ရတာတွေ ရှိခဲ့တော့ ကျွန်မကိုလည်း အွန်လိုင်းပေါ်မှာ သတင်းအချက်အလက်တွေ မမျှဝေဖို့ ပြောကြတယ်” ဟု ဆိုသည် (BJ27)။ အခြားပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “ကျွန်မရဲ့ အတွေးအမြင်တွေကို ကိုယ့်စိတ်ထဲထားပြီး လူမှုကွန်ရက်တွေပေါ်မတင်ဖို့ ကျွန်မရဲ့ မိသားစုက ပြောတယ်”ဟု ဆိုသည် (CL18)။ ထိုကဲ့သို့ ပြောဆိုမှုများ မလုပ်ရန်ဟူသော တောင်းဆိုချက်များအား ငြင်းဆန်ခြင်းသည် မိသားစုများအကြား ငြင်းခုံမှုများကို ဖြစ်စေခဲ့သည် (BJ26)။

ပြောဆိုမှုများ မပြုဘဲ အသံတိတ်နေရန်ဟူသော ဖိအားပေးမှုများသည် ကျယ်ပြောသော လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှလည်း ပေါ်ပေါက်လာတတ်ခဲ့သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ၎င်း၏ အလုပ်ရှင်က ၎င်းအား ဆက်သွယ်ပြီး “စစ်တပ်အကြောင်း စိတ်ခံစားချက်ဆန်သည့် ဝေဖန်မှုများအား မပြုလုပ်ရန်” တိုက်တွန်းခဲ့သည်ဟု ဆိုသည် (BJ18)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူနောက် တစ်ဦးက ပြောဆိုခြင်းမပြုဘဲ အသံတိတ်နေရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည့်အတွက် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နေကြသော သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေများမှ ၎င်းအား အဆက်အသွယ်မပြုလုပ်တော့ဘဲ လူမှုကွန်ရက်များတွင် သူငယ်ချင်းဖြစ်ခြင်းမှလည်း ထုတ်ပယ်လိုက်ကြောင်း ဆိုသည် (BJ26)။

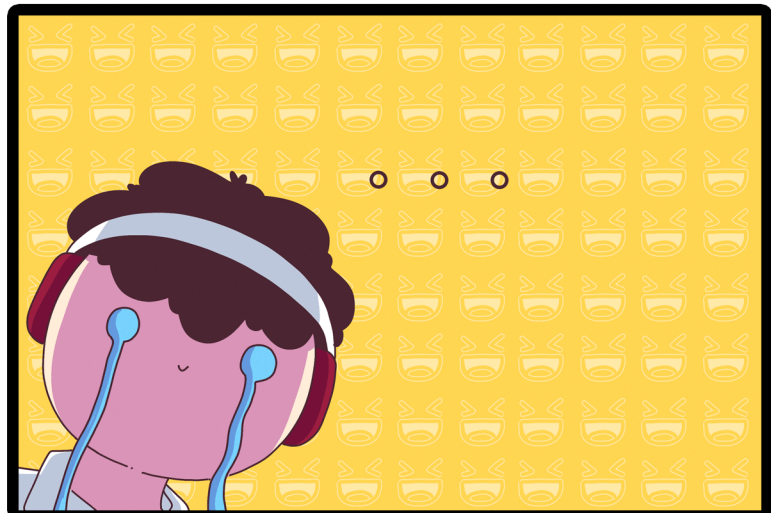
Community censorship

Protection could be controlling if the emphasis was on self-censorship rather than self-defence.

Many participants revealed that their friends and family members had told them to be silent online. One said: “my relatives told me not to share information online because their neighbours were arrested for social media activities” (BJ27). Another said: “My family told me to keep my opinions to myself and not to share them on social media” (CL18). Refusing to stay silent led to serious arguments within families (BJ26).

Pressures to stay silent also came from the broader community. One participant said that their employer had contacted them online and urged them to “control their emotional criticism” of the military (BJ18). Another participant described how many of their colleagues who worked in public sector jobs stopped messaging and unfriended them because they refused to stay silent (BJ26).

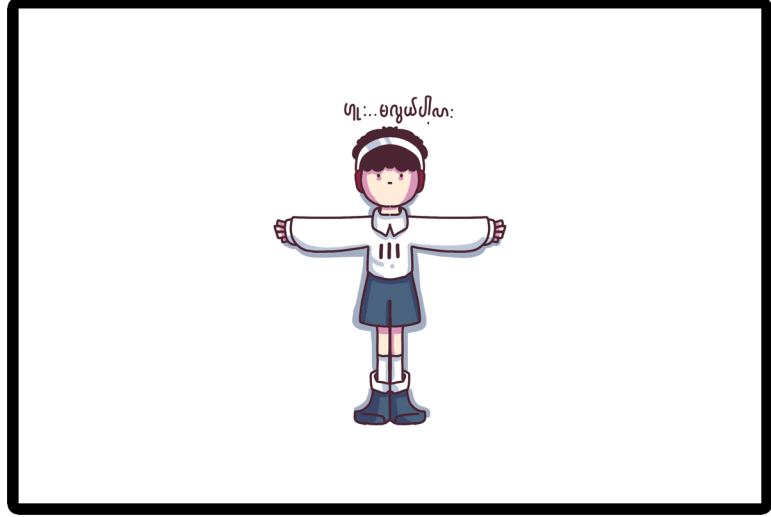
"Censorship by Online Communities"

1: What is happening online? 2: Something like this: [Status] "It is important to be authentic in the revolution. If not..." [Comment 1] "You are too talkative for a boy." [Comment 2] "What has it got to do with you woman?" 3: Unconstructive attacks. "He has been talking on Facebook about how the revolution should be, haha." 4: Sexual violence. "The whore criticising the revolution." "The whore criticising the military." "Come to CB if you want to see her [sex video]." "That woman is not me." 5: Impersonation. "Add me if you like me." "How come he looks like [famous Korean actor]?"

FREE EXPRESSION MYANMAR လွတ်လပ်သော ဗဟုတရင် မြန်မာ

"Censorship by Revolutionary Forces and Others"

1: Everything has pros and cons and the revolution also has authentic and inauthentic behaviors. 2: "Shhh. Do not dare thinking about disclosing our activities."
3: [News heading] Interview with a person who smiles after doing what they want. [Interviewer question] "How do you respond to your critics?" [Critic comments] "You are ineffective", "That's not okay", "That's not correct", "It shouldn't be like that". 4: [Interviewee] "I don't care. My critics are just loud and must be traitors or military informers." 5: People who want to critique federal democracy. 6: These people have to be afraid of friend and foe. 7: That is not easy.

FREE EXPRESSION MYANMAR လွတ်လပ်သော ဗဟုတတ်ဖော်ပြချက်များ

**63% experienced at least one case
of over-moderation on Facebook**

**29% had content
deleted by Facebook**

**17% had
accounts
suspended by
Facebook**

**54% intentionally used techniques
to avoid social media moderation**

လူမှုကွန်ရက်များ၏ တုံ့ပြန်မှုများ

The response of social media

စစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုအား လူမှုကွန်ရက်များမှ တုံ့ပြန်ပုံမှာ ဒီဂရီအလွန်ကွဲပြားခြားနားသည်။ Telegram၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှု မရှိသလောက်နည်းပါးသော အခြေအနေမှစကာ YouTube၏ မဆိုစလောက် ဆောင်ရွက်ချက်များ၊ TikTok၏ နောက်ကျသောတုံ့ပြန်မှုများနှင့် Facebook ၏ အခြေခံဖြစ်သောကြား အားနည်းချက်များရှိနေသော ဆောင်ရွက်ချက်များဟူ၍ ဒီဂရီနှုန်းများ ကွာခြားလျက်ရှိသည်။ မူဝါဒအရဖြစ်စေ၊ လက်တွေ့အရဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဆောင်ရွက်မှုကင်းမဲ့မှု တစ်ခုချင်းစီသည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ပြင်းထန်သော သက်ရောက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေရုံသာမက အွန်လိုင်းပြင်ပတွင်လည်း နောက်ဆက်တွဲ ကိစ္စရပ်များကို ဖြစ်စေသည်။

Social media platforms responded in varying degrees to the military coup, from the inaction of Telegram, to the brief action of YouTube, to the late action of TikTok, to the substantial but flawed action of Facebook. Each action and inaction whether through policy or practice created serious online impacts as well as offline consequences.

ထိန်းချုပ်မှုအားနည်းခြင်းကို အခွင့်ကောင်း ယူခြင်း

ထိရောက်မှုမရှိသော ထိန်းချုပ်မှုများသည် ဆင်နာဖြတ်တောက်မှုနှင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်နာဖြတ်တောက်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေသော နှောင့်ယှက်မှုများကို အားပေးခဲ့သည်။

Exploiting ineffective moderation

Ineffective moderation encouraged harassment which led to censorship and self-censorship.

YouTube, TikTok, and Facebook have all been accused of ineffectively moderating Myanmar language content that would not be protected under international human rights law, such as harassment, sexual violence, and incitement to commit a crime. However, participants were most concerned about Telegram’s ineffective moderation (M11). Participants reported that Telegram in particular had failed to moderate doxing whereby people published other people’s identifying personal information, such as their name and address, intending at the very least for them to feel threatened online, and in many cases to be harassed or arrested offline (O15, AK8).

YouTube၊ TikTok နှင့် Facebook တို့သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေများထဲတွင် ကာကွယ်ထားခြင်း မရှိသော နှောင့်ယှက်မှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်ရန် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုများအား မြန်မာဘာသာစကားဖြင့် ရေးသားထားကြသည်ကို စိစစ်ထိန်းချုပ်ရာတွင် ထိရောက်မှုမရှိဟု စွပ်စွဲခံခဲ့ကြရသည်။ သို့ရာတွင်မူ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် Telegram ၏ ထိရောက်မှုမရှိသော စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုများအတွက်မူ ပို၍ စိုးရိမ်လျက်ရှိသည် (M11)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက Telegram သည် ယင်း၏ ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော အနည်းဆုံးအနေဖြင့် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ကြောက်လန့်မှုများ တိုးပွားလာစေရန်နှင့် များသောအားဖြင့် အွန်လိုင်းပြင်ပတွင် နှောင့်ယှက်ခံရရန် (သို့မဟုတ်) အဖမ်းခံရရန် ရည်ရွယ်၍ လူများ၏ အမည်နှင့် နေရပ်လိပ်စာကဲ့သို့သော လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အား မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်ကို ခန့်မှန်းနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအား မျှဝေသည့် “Doxxing” ဟုခေါ်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များအား စိစစ်ထိန်းချုပ်ရန် လုံးဝမလုပ်ခဲ့ဟု ဆိုကြသည် (O15, AK8)။

Several participants alleged that many people were openly “screen-grabbing Facebook content and reposting it on Telegram” together with personally identifying information and demands for the military and their allies to “take action” against the Facebook user (BT10, BJ9, BJ5). Such threats on Telegram led some people to “change their profiles and use alternative names on other platforms” (CF12). One participant believed that such doxing had led to demonstrable offline risks and yet Telegram had made little to no attempt to moderate (M11).

အများစုမှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အား မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းကို မှန်းယူနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်များနှင့်အတူ “Facebook ပေါ်ရှိ အကြောင်းအရာအချက်အလက်များအား စကရင်ပေါ်တွင်ပင်ကူးယူပြီး Telegram တွင် ပြန်တင်”ကာ စစ်တပ်နှင့် ယင်းတို့၏ မဟာမိတ်

များအား Facebook အသုံးပြုသည့် စစ်အာဏာဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားသူများပေါ်တွင် “အရေးယူမှု”ပြုလုပ်ရန် တောင်းဆိုကြသည်ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အများစုက ပြောဆိုခဲ့ကြသည် (BT10, BJ9, BJ5)။ Telegram ပေါ်တွင် တွေ့ရသော ထိုခြိမ်းခြောက်မှုများသည် လူများအား ယင်းတို့၏ လူမှုကွန်ရက်ပေါ်မှ ကိုယ်ရေးအကျဉ်းပရိမိုင်းများအား ပြောင်းလဲရန်နှင့် အခြားပလက်ဖောင်းများပေါ်တွင်လည်း အမည်လွှဲများ အသုံးပြုရန် ဦးတည်စေခဲ့သည် (CF12)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “Doxxing” များသည် သက်သေနှင့်တကွ ဖော်ပြနိုင်သည့် အွန်လိုင်းပြင်ပ အန္တရာယ်များကို ဖြစ်ပွားစေသော်ငြား Telegram မှ ထိုပြဿနာများအား စိစစ်ဖြေရှင်းရန် အားထုတ်မှုမှာ မရှိသလောက်ပင် နည်းပါးသည်ဟု ဆိုသည် (M11)။

“မင်းရဲ့ ပို့စ့်တစ်ခုမှာ ‘သတ်’ဆိုတဲ့ စကားလုံးပါတာနဲ့ Facebook က မင်းရဲ့ Facebook အသုံးပြုခွင့်ကို လေးရက်လောက် ပိတ်လိုက်မယ်”

“Facebook will ban you for four days if you include the word ‘kill’ in your post”

ထိန်းချုပ်မှုလွန်ကဲနေသော ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများ

Facebook၏ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုသည် လုံလုံလောက်လောက် ဉာဏ်ရည်မပြည့်ဘဲ ယင်းသည် တရားဝင်ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော အကြောင်းအရာများကိုပါ ထိန်းချုပ်အပြစ်ပေးလျက်ရှိသည်။

၆၃% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့သည် Facebook၏ လွန်ကဲသော စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုအား အနည်းဆုံးတစ်ကြိမ်ခန့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ကြရသည်။ စာနယ်ဇင်းသမားများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်သူများနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများဖြစ်သည့် ၂၉% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့သည် Facebook မှ ယင်းတို့ရေးသားမှုဝေစားသည့် အကြောင်းအရာများအား ဖျက်ပစ်ခြင်းကို ခံခဲ့ရပြီး ၁၇% မှာ ယင်းတို့၏အကောင့်များအား ခေတ္တဆိုင်းငံ့ထားခြင်းကို ခံခဲ့ကြရသည်။

Over-moderation as censorship

Facebook moderation was not sufficiently intelligent and penalised legitimate content.

63% of participants had experienced at least one case of over-moderation on Facebook. 29% of participants - all of whom were journalists, human rights defenders, and activists - had their content deleted by Facebook, and 17% had their accounts suspended.

Many participants believed that using specific words or phrases would trigger Facebook moderation. Several participants claimed that using the verbs “kill”, “beat with a stick”, or “burn” in any context whatsoever would lead to a warning from Facebook (AX7, AV18). Moderation was reportedly predictable: “Facebook will ban you for

များစွာသော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက စကားလုံး(သို့မဟုတ်)စကားစုအချို့အား အသုံးပြုခြင်းသည် Facebook၏ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုအား လှုံ့ဆော်အစပြုပေးသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများစုက မည်သည့်အကြောင်းအရာအခြေအနေတွင်မဆို “သတ်”၊ “တုတ်နှင့်ရိုက်” (သို့မဟုတ်) “မီးရှို့”ဟူသော ကြိယာများအား အသုံးပြုပါက Facebook ထံမှ သတိပေးချက်ရရှိနိုင်ခြေရှိသည်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောပြကြသည် (AX7, AV18)။ “မင်းရဲ့ ပိုစ့်တစ်ခုမှာ သတ်ဆိုတဲ့ စကားလုံးပါတာနဲ့ Facebook က မင်းရဲ့ Facebook အသုံးပြုခွင့်ကို လေးရက်လောက် ပိတ်လိုက်မယ်”ဟူ၍ Facebook၏ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုသည် ခန့်မှန်းလို့ရသည်ဟု ဆိုသည် (AZ16)။

Facebook၏ စိစစ်ထိန်းချုပ်ခြင်းလုပ်ဆောင်ချက်သည် အကြောင်းအရာ၏နောက်ခံအခြေအနေများအား နားလည်ရန်နှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရာတွင် အခက်အခဲများအား အမှန်တကယ် ကြုံတွေ့နေရသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးက Facebook သည် အကြမ်းဖက်မှုအား သွေးထိုးလှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်မှုအား ဝေဖန်ခြင်းဟူသော အခြေအနေနှစ်ခု မတူညီကြောင်း မပြောနိုင်ဘဲ ရှိသည်ဟု ဆိုသည် (AV11)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအများစု၏ အဆိုအရ Facebookသည် ယင်းက နားမလည်နိုင်သော လူနည်းစုဘာသာရပ်များအား စိစစ်ထိန်းချုပ်ရာတွင် ပိုမိုဆိုးရွားသည်ဟု ဆိုသည် (BB20, AZ20)။

Facebook ၏ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုစနစ်သည် ဝေဖန်ပြောဆိုခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံသော အမုန်းပွားခြင်းဆိုသည့် အခြေအနေများအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရာတွင်လည်း အခက်အခဲများ ရှိခဲ့သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ၎င်းသည် “တရုတ်စက် တစ်ရက်စုတ်”ဟု ရေးသားလိုက်သည့်အတွက် တစ်နှစ်ကျော်ကြာမြင့်သည့် အခါရောင်အဆင့် သတိပေးချက်အား ရရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုသည် (AX13)။ အခြားသော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ၎င်းတို့ မိတ်ဆွေအများစု၏ အကောင့်များသည်လည်း “တရုတ်”အသုံးအနှုန်းပါသော အကြောင်းအရာများကြောင့် ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခြင်း ခံရသည်ဟု ဆိုသည် (AV18, AX13)။ အိမ်နီးချင်း တရုတ်နိုင်ငံသည် အာဏာသိမ်းမှု စတင်ကတည်းကပင် စစ်တပ်အား တက်ကြွစွာ ထောက်ခံအားပေးသူ ဖြစ်ခဲ့သည်။

စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုတွင် သတိပေးချက်များ၊ အကြောင်းအရာများအား ဖျက်ပစ်ခြင်းများနှင့် အကောင့်အသုံးပြုခွင့်အား ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခြင်းများ ပါဝင်ပြီး ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များသည် သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာတစ်ခုကိုသာ သက်ရောက်သည် မဟုတ်သည်ကို “ကျွန်တော်တို့တင်လိုက်တဲ့ စစ်ပွဲဆိုင်ရာ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို Facebook က အကြမ်းဖက်တဲ့ အကြောင်းအရာလို့ ယူဆပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျွန်တော်တို့ Facebook စာမျက်နှာတစ်ခုလုံးရဲ့ ဖတ်ရှုသူထံ ရောက်တဲ့နှုန်းတွေနဲ့ ချိတ်ဆက်မှုနှုန်းတွေက သိသိသာသာကျသွားတယ်” ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးမှ ပြောခဲ့သည် (AV8)။

လွန်ကဲသော စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုများအား ဖြေရှင်းရန်အတွက် လိုအပ်သော အထောက်အပံ့များ ရယူရန်မှာ ခက်ခဲလျက် (သို့မဟုတ်) မဖြစ်နိုင် လျက် ရှိသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “အကူအညီတောင်းပေမယ့် ဘာမှမဖြစ်လာဘူး”ဟု ဆိုကာ အခြားသောပါဝင်ဖြေဆိုသူကမူ “စိစစ်ထိန်းချုပ်သူတွေက ပြဿနာကို သုံးရက် ဒါမှမဟုတ် လေးရက်အတွင်း ဖြေရှင်း

four days if you include the word ‘kill’ in your post” (AZ16).

Moderation had real difficulties in understanding and distinguishing context. One participating journalist declared that Facebook could not tell the difference between inciting violence and discussing it (AV11). This was worse yet for minority languages which several participants said Facebook could not understand (BB20, AZ20).

Facebook moderation also had difficulties distinguishing between criticism and discriminatory hatred. One participant said they received a year-long yellow-level warning message after writing *“Chinese products only last a day”*(AX13). Other participants said they had several Facebook friends whose accounts were suspended for the same reason of including the word *“Chinese”* (AV18, AX13).² Neighbouring China has been an active supporter of the military since the coup started.

Moderation included warnings, deletions, and suspensions and affected not just one piece of content: *“Our entire page’s reachability and engagement rate declined dramatically after we posted a single war poem which Facebook said included violent content”*(AV8).

Getting support for dealing with over-moderation was often difficult or impossible. One participant said *“we asked for help but nothing happened,”* while another said *“the moderators fix the issue within three or four days”* (BF20, BF1). A participating journalist said that they had made so many claims of over-moderation that they were *“in constant communication with Facebook about issues”*.

ပေးခဲ့တယ်”ဟု ဆိုသည် (BF20, BF1)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ စာနယ်ဇင်းသမား တစ်ဦးက ၎င်းတို့သည် “ပြဿနာများနှင့်ပတ်သတ်ပြီး ပုံမှန်ဆက်ဆံရေး ရှိသောကြောင့်” Facebookထံသို့ ယင်း၏ လွန်ကဲသော စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ပတ်သတ်၍ တောင်းဆိုမှုများစွာ လုပ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။

ပဋိပက္ခများအား ဖုံးကွယ်နေသော အကြောင်း အရာထိန်းချုပ်မှုများ

ပဋိပက္ခများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကြမ်းဖက်မှုများ၊ နာကျင်မှုများနှင့် ဆင်းရဲဒုက္ခများအား ဖုံးကွယ်ခြင်းသည် အမြဲတစေ လူထုအကျိုးစီးပွားအတွက် မဟုတ်ပေ။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူအများစုက လူမှုကွန်ရက်များ၏ အကြောင်းအရာ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုများသည် လူထုမှ ပဋိပက္ခများအကြောင်း ပိုမိုသတိပြုမိလာစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ထိခိုက်နစ်နာသူများနှင့် စိတ်ဒဏ်ရာရှိသော ကြည့်ရှုသူ ပရိတ်သတ်တို့၏ အခွင့်အရေးများအား ကာကွယ်ခြင်းအကြား သင့်တင့်မျှတမှုဖြစ်အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့” ဟု ဆိုသည် (AV22, AV21, AV1, AV12, AX1, AX6, AX19, AX5)။

အထူးသဖြင့် ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် အကြမ်းဖက်မှုမြောက်သော ရုပ်ပုံဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် Facebookမှ ဓာတ်ပုံများအား အချိုးမညီမျှစွာ ဖျက်ပစ်နေသည်ဟု ယုံကြည်ထားပြီး စိုးရိမ်လျက်ရှိကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “သူတို့ရဲ့ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုစနစ်တွေက ကြမ်းတမ်းရက်စက်တဲ့ လုပ်ဆောင်မှုကို အစီရင်ခံစာပြသည့် စာများကိုလည်း” ၎င်းတို့၏ ပလက်ဖောင်းများပေါ်တွင် ပြောဆိုခြင်းမှ ပိတ်ပင်ထားသည့် “မပြောအပ်သည့်ကိစ္စရပ်များအဖြစ် ယူဆထားကြောင်း” ယင်း၏ စိုးရိမ်မှုအား အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြခဲ့သည် (AX5)။

“မနှစ်မြို့စရာ ပုံတွေအတွက်လည်း သတိပေးချက်တွေ ရတယ်” (AV22)၊ “အကြမ်းဖက်တဲ့ရုပ်ပုံဆိုပြီး သတိပေးခံရဖူးတယ်” (AV21)၊ “သွေးထွက်သံယိုနဲ့ အနာတရဖြစ်တာတွေပါတဲ့ ပုံတွေက ဖယ်ရှားခံရတယ်” (AX6)၊ “အသတ်ခံရတဲ့သူတွေအကြောင်းကို သတင်းရေးလိုဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့ အကောင်အထွေထွေ ထိန်းချုပ်ခံလိုက်ရတယ်” (AV1)၊ “အကြမ်းဖက်မှုဆိုတဲ့ သတိပေးချက်တွေကြောင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စာမျက်နှာပေါ်မှာ ကြည့်ရှုသူတွေရဲ့ ချိတ်ဆက်မှုနှုန်းတွေက ကျသွားတယ်” (AV12) ဟူသော မှတ်ချက်များကိုမူ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ထပ်ဖန်တလဲလဲ ပြောခဲ့ကြသည်။

Facebook၏ တုန့်ပြန်ချက်မှာမူ အကြမ်းဖက်သော ရုပ်ပုံများအား ဖုံးအုပ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ အချို့သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက Facebook၏ အဆိုပြုချက်အား သဘောတူသော်ငြား ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် လက်တွေ့တွင်မူ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုလုပ်ဆောင်ချက်များအား တားဆီးနိုင်ခြင်းမရှိဟု ယုံကြည်ကြောင်းကို “ပုံတွေကို ဝါးအောင်လုပ်လိုက်ရင်တောင်မှ အကြောင်းအရာတွေက အဖယ်ခံနေရတုန်းပဲ”ဟု ရှင်းပြခဲ့သည် (AX1)။ အချို့သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက “ပုံတိုင်းကို ဝါးရမယ်ဆိုရင် စစ်တပ်ရဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေကို လူတွေသိအောင် ဘယ်လိုပြမလဲ”

Moderation sanitised conflict

Hiding the inherent violence, pain, and suffering of conflict was not always in the public interest.

Many participants raised concerns that social media moderation was failing to strike the right balance between enabling public awareness of the conflict against protecting the rights of victims and of traumatised audiences (AV22, AV21, AV1, AV12, AX1, AX6, AX19, AX5).

In particular, participants were concerned about what they believed was Facebook’s disproportionate removal of images of graphic violence. One participant summarised these concerns: “*Their moderation systems regard reports of brutal acts as dark matters,*” which are not welcome on the platform (AX5).

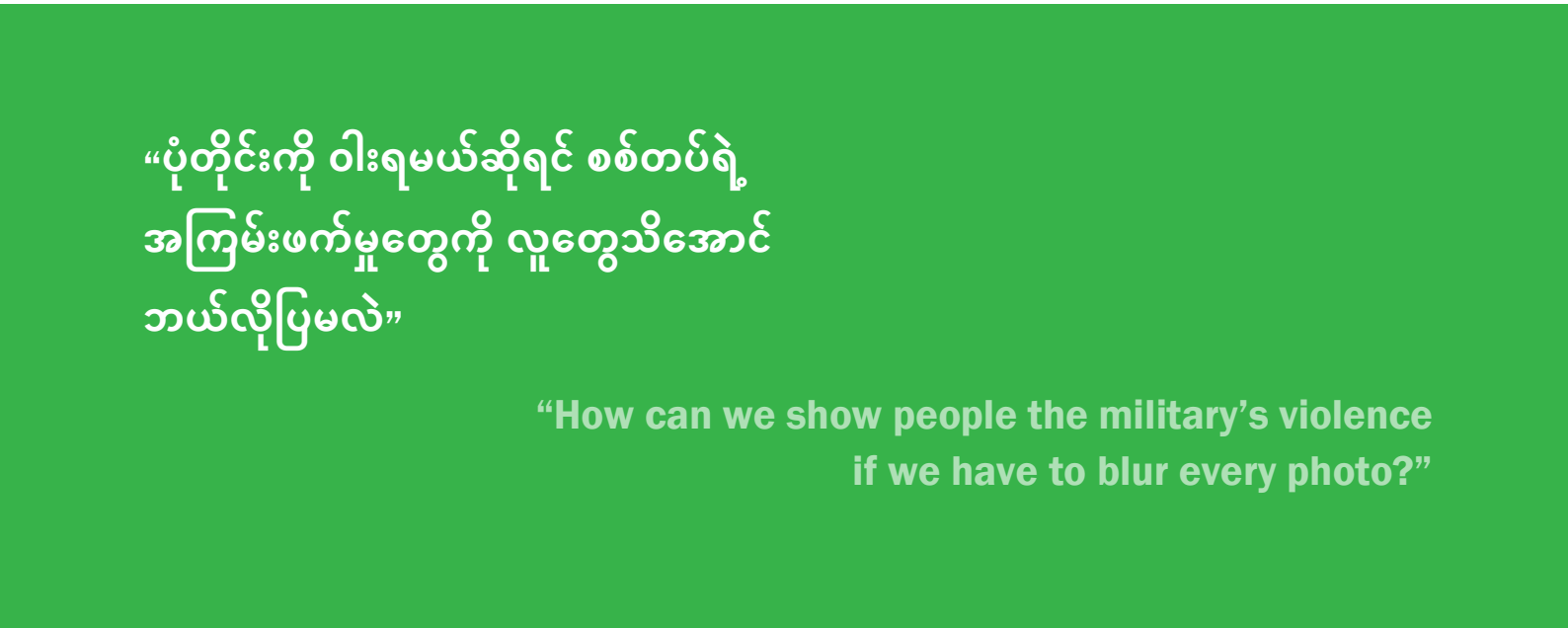
Participants repeated very similar comments: “*We received warnings for unpleasant images*” (AV22); “*I was warned about graphic violence*” (AV21); “*Photos of blood and injuries were removed*” (AX6); “*Our account was restricted for posting news about killed people*” (AV1); “*I saw a decline in our engagement rate because of warnings about violence*” (AV12).

Facebook’s response was to mask graphic violence. Some participants agreed with Facebook’s proposal but believed that it did not prevent moderation in practice: “*We blurred our images but our content still got removed*” (AX1). Some participants were concerned that masking would hide the reality of conflict: “*How can we show people the military’s violence if we have to blur every photo?*” (AZ19).

A participating journalist highlighted the longer-term impact of over-moderating the reality of conflict: “*Yesterday our Facebook page was given a red warning because we reported on war casualties and today 16 more villagers were killed; how can we post this new article knowing that our media outlet may be banned as a result?*” (AX19).

ဟုဆိုကာ ရုပ်ပုံများအား ဖုံးအုပ်ခြင်းသည် ပဋိပက္ခ၏ ဖြစ်ရပ်မှန်အခြေအနေများအား ဖုံးကွယ်လိုက်နိုင်ကြောင်း စိုးရိမ်လျက်ရှိကြသည် (AZ19)။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူ စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးက ပဋိပက္ခ၏ ဖြစ်ရပ်မှန်အခြေအနေအား လွန်ကဲစွာ စိစစ်ထိန်းချုပ်ခြင်းသည် ရေရှည်သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို "မနေ့ကဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ Facebook စာမျက်နှာက စစ်ကြောင့် သေဆုံးသွားတဲ့သူတွေအကြောင်း သတင်းတင်လို့ ဆိုပြီး အနီရောင်အဆင့် သတိပေးချက်ရတယ်။ ဒီနေ့ကျတော့ ရွာသား ၁၆ဦး ထပ်အသတ်ခံရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သတင်းမီဒီယာကို (ပလက်ဖောင်းပေါက်နေ) ပိတ်ဆို့လိုက်လို့ရတယ်ဆိုတာကို သိနေတော့ ကျွန်တော်တို့က အဲ့ဒီသတင်းအသစ်ကို ဘယ်လိုတင်တော့မှာလဲ"ဟူ၍ မေးခွန်းထုတ်ထောက်ပြခဲ့သည် (AX19)။

“ပုံတိုင်းကို ဝါးရမယ်ဆိုရင် စစ်တပ်ရဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေကို လူတွေသိအောင် ဘယ်လိုပြမလဲ”

“How can we show people the military’s violence if we have to blur every photo?”

ထိန်းချုပ်မှုများအား ကျော်လွှားနိုင်ရန် ဖန်တီးထားသည့် ဆန်းသစ်သော တုန့်ပြန်မှုများ

အွန်လိုင်းဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများအား လူများ၏ တုန့်ပြန်ပုံများမှာ အွန်လိုင်းပြင်ပ ဖိနှိပ်မှုများအား တုန့်ပြန်ခဲ့သလိုပင် ဖန်တီးမှုမြောက်ကြပါသည်။

၅၄% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက လူမှုကွန်ရက်ပေါ်ရှိ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုနှင့်ဆိုင်သည့် သတိပေးချက်များ၊ အကြောင်းအရာအဖျက်ခံရခြင်းများနှင့် အကောင်အသုံးပြုခွင့်များအား ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခံရခြင်းတို့အား ရှောင်ရှားရန်အတွက် မတူညီသော နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်အရ လူများသည် စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်က ယူဆသော

Creative responses to moderation

People’s responses to censorship were just as creative online as they were offline.

54% of participants intentionally used different techniques to try to avoid social media moderation warnings, deletions, and suspensions. For example, one participant said people split up what they believed were moderation trigger words with spaces or alternative characters (AZ2). Another participant recommended replacing trigger words with “Myanglish”, a mixture of English and Myanmar that would confuse moderation

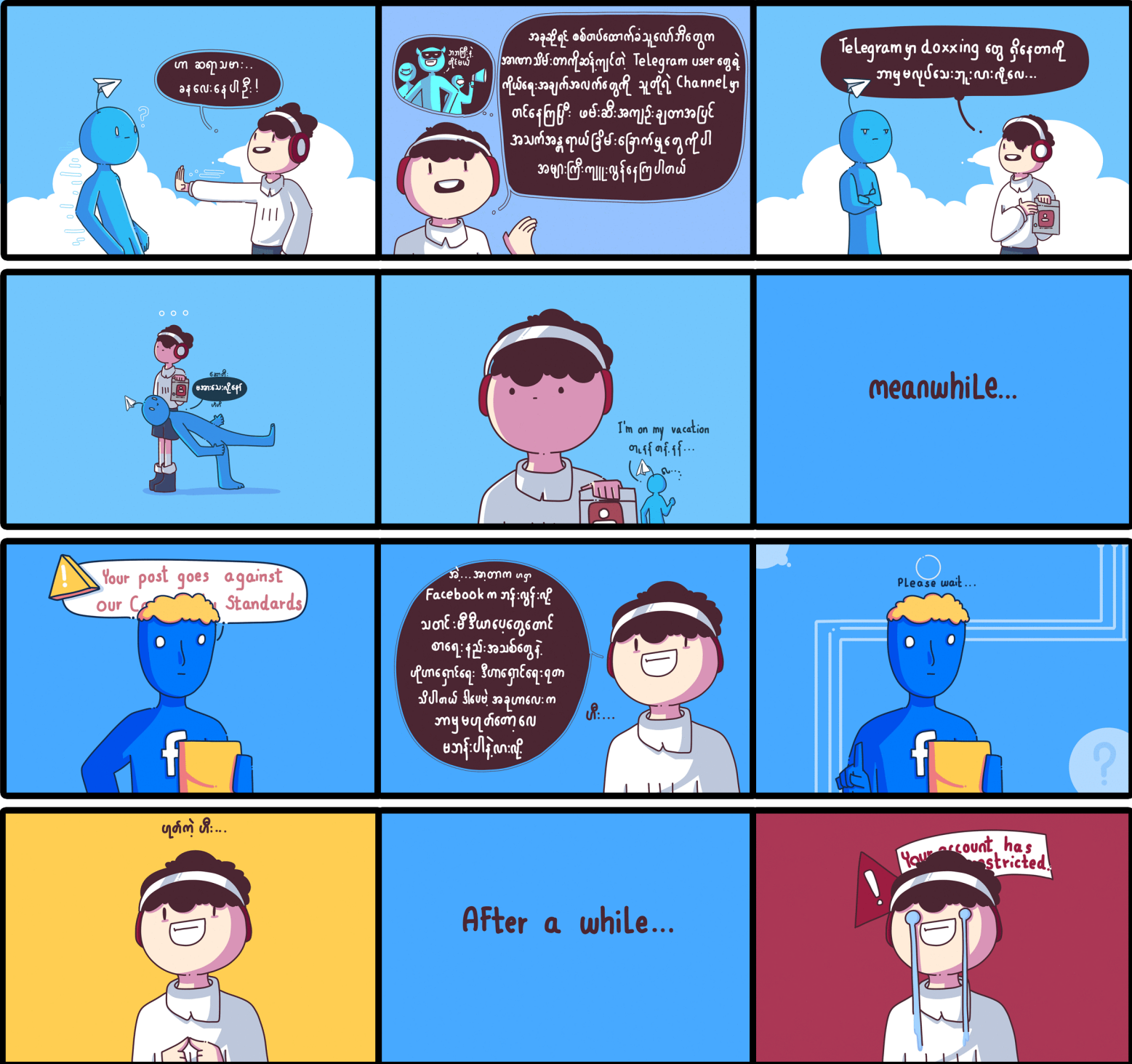
စကားလုံးများအကြားတွင် နေရာလပ်များထားခြင်း (သို့မဟုတ်) ထွင်ထားသော သင်္ကေတများသုံးခြင်းဖြင့် စကားလုံးများကို ခြားထားကြသည် (AZ2)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ နောက်တစ်ဦးက ပြဿနာရှိနိုင်သည့် စကားလုံးများအား စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုစနစ်အား ဇေဝဇဝါဖြစ်စေနိုင်သည့် “Myanglish” ဟုခေါ်သော မြန်မာအသံထွက်များအား အင်္ဂလိပ်အက္ခရာများဖြင့်ရေးခြင်း နည်းလမ်းအား အသုံးပြုရန် အကြံပေးသည် (AZ16)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူနောက်တစ်ဦးကမူ အင်္ဂလိပ်ဘာသာအား စိစစ်ထိန်းချုပ်ခြင်းသည် မြန်မာဘာသာအား စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုသည် တင်းကျပ်မှုပိုမိုလျော့ရဲသည်ဟု ယူဆသောကြောင့် အင်္ဂလိပ်စကားလုံးများအား ဖြည့်စွက်အသုံးပြုခဲ့သည် (AZ16)။

နောက်ထပ်နည်းလမ်းတစ်မျိုးမှာမူ ပြင်ဆင်မွမ်းမံမှုမပြုလုပ်ထားသော ပုံများအား အသုံးပြုခြင်းကို ရှောင်ရှားရန်နှင့် စကားလုံးများအစား ရုပ်သံတင်ဆက်မှုများအား အသုံးပြုရန်ဖြစ်သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ဦးက ၎င်းတို့သည် ရေးသားထားသော အကြောင်းအရာများအတွက် စိစစ်ထိန်းချုပ်ခံရခြင်းအား ရှောင်ရှားရန်တွက် အသံဖိုင်များအား ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိတင်ခဲ့ကြကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည် (AZ8)။ နောက်ထပ်ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ၎င်းသည် စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုလုပ်ရန် သတိထားလာမိစေနိုင်သော အကြောင်းအရာများအား ဖုံးကွယ်ရန်အတွက် သရော်စာပုံများအား အသုံးပြုခဲ့သည်ဟု ဆိုသည် (AZ4)။ တတိယမြောက်ပါဝင်ဖြေဆိုသူက ၎င်းတို့သည် အကြမ်းဖက်မှုဟုဆိုနိုင်သည့် ပုံများအား လုံးတို့အား အဖြူအမည်းအဖြစ် ပြင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည် (AZ22)။

(AZ16). One participant inserted English words believing that English moderation was less restrictive than Myanmar moderation (AZ16).

Another technique was to avoid unedited photos and use multimedia content instead of words. One participating journalist said that they intentionally posted audio files to avoid moderation of written content (AZ8). Another said that they used satirical images to cover topics that may have attracted moderation (AZ4). A third said that they edited any photos of violence to make them black and white (AZ22).

"Censorship by Platforms"

1: "Ha... wait a moment!" 2: "Military supporters are posting the personal information of people resisting the coup and calling for them to be arrested or hurt." 3: "Are you doing anything about doxing on Telegram?" 4: "I am busy." 5: "I am on holiday." 6: Meanwhile. 7: "Your post goes against our community standards." 8: "I know that even media outlets' pages have to use new tricks and avoid certain subjects [to evade harsh community standards warnings] but please do not ban this." 9: "Please wait." 10: "Sure..." 11: Meanwhile. 12: "Your account has been restricted."

100% believed the general public had changed the way that they expressed themselves online

75% believed that they themselves had also changed

96% taken steps to mitigate or manage their personal risk

71% said that they reduced how much they expressed themselves online

67% changed their online voice, tone, and language

71% believed there were particular topics being avoided

58% had changed their public online profile to a private one

မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်း

Self-censorship

စစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုအပေါ် ဒေါသထွက်မှုအား တစ်ကမ္ဘာလုံးနီးပါးက ဖော်ပြလိုမှုဆန္ဒသည် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပေါ် ပြီး ပထမလအနည်းငယ်အတွင်းတွင် အင်တာနက်အသုံးပြုမှုနှုန်းအား အထွတ်အထိပ်သို့ သိသိသာသာ ရောက်စေခဲ့သည်။ မူလအစတွင် နိုင်ငံရေး၌ များစွာပါဝင်ခြင်း မရှိခဲ့သော လူထုအဖွဲ့ဝင်များသည် ကျော်ကြားသူများ၊ စီးပွားရေးခေါင်းဆောင်များ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းကာ စစ်တပ်၏ အပြုအမူများအား ရှုံ့ချဝေဖန်ကာ မထိမိမြင်ရှိမှုများကို ပြသခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် စစ်တပ်သည် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများအား တွန်းအားပေးသော ၎င်း၏ ဖိနှိပ်မှုများကို စတင်၍ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

The near-universal desire to express outrage about the military coup created a significant peak in internet use in the first few months of the coup. Members of the public, many of whom were previously excluded from politics, joined celebrities, business leaders, and activists to denounce, criticise, and express their contempt for the military’s behaviour. Then the military began ramping up its oppression encouraging self-censorship.

ကျယ်ပြန့်သော မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများ

ကျယ်ပြန့်သော အွန်လိုင်း ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုများသည် ကျယ်ပြန့်သော မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများဖြင့် အစားထိုးခံလိုက်ရသည်။

Widespread self-censorship

Widespread online dissent was replaced by widespread self-censorship.

100% of participants believed that members of the general public had changed the way that they expressed themselves online since the coup started. 75% of participants believed that they themselves had also changed.

၁၀၀% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့က သာမန်လူထုသည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ယင်းတို့ကိုယ်ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့်ပုံစံအား အာဏာသိမ်းမှုစတင်ကတည်းကပင် ပြောင်းလဲခဲ့ကြသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ၇၅% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ယင်းတို့ကိုယ်တိုင်၏ အွန်လိုင်းဆောင်ရွက်မှုများသည်လည်း ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

The public debate began declining as the military’s violent crackdown grew. 71% of participants said that they reduced how much they expressed themselves online. One participant summarised: “Public debate has clearly decreased” (CF7). Another added: “Before many people expressed themselves about the coup but now, they do not share their opinions” (CF12).

စစ်တပ်၏ အကြမ်းဖက်ဖြိုခွဲခြင်းများ တိုးမြှင့်လာသည်နှင့်အမျှ လူထု၏ ဆွေးနွေးမှုများသည်လည်း စတင်ကျဆင်းလာခဲ့သည်။ ၇၁% သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့က အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ၎င်းတို့ကိုယ်ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းအား မည်မျှလောက် လျော့ချခဲ့သည်ကို ပြောပြခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “လူထုဆွေးနွေးမှုက သိသိသာသာ လျော့နည်းသွားတယ်” ဟု အကျဉ်းချုပ်ဆိုသည် (CF7)။ နောက်ထပ် ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “အရင်ကတော့ လူတွေအများကြီးက စစ်အာဏာသိမ်းမှုနဲ့ဆိုင်တဲ့ သူတို့အမြင်ကို ထုတ်ဖော်ပြောကြပေမယ့် အခုတော့ သူတို့ရဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေကို မမျှဝေကြတော့ဘူး” ဟု ဖြေဆိုသည် (CF12)။

The decline was partly due to increased self-censorship. Many participants stated that they had intentionally stopped expressing themselves online. One said: “I used to be an active social media user but not so much since the coup started” (CH15). “We continued working covertly but we self-censored,” said another (CH10). Others may have chosen not to express themselves online to avoid attacks or to focus on their offline actions.

ထိုသို့ကျဆင်းလာမှု၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသော အကြောင်းအရင်းမှာ မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများ တိုးမြှင့်လာခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အများစုက ၎င်းတို့သည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများအား ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် ရပ်တန့်ခဲ့ရသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “လူမှုကွန်ရက်ကို တွင်တွင်ကျယ်

Although many participants self-censored in relation to the military and the coup, several explained that they also self-censored in relation to the National Unity

ကျယ်သုံးတဲ့သူ တစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း သိပ်မသုံးဖြစ်တော့ဘူး”ဟု ဆိုသည် (CH15)။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူအများစုသည် စစ်တပ်၊ အာဏာသိမ်းမှုတို့နှင့်ပတ်သတ်သည့် အကြောင်းအရာများအတွက် မိမိကိုယ်ကို ဆင်နာဖြတ်တောက်ခဲ့ရသော်လည်း အချို့မှာ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG)၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီ (NUCC)၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များအပါအဝင် ယေဘုယျနိုင်ငံရေးအကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သတ်၍လည်း ဆင်နာဖြတ်တောက်မှုများ ခံခဲ့ကြရသည်ဟု ရှင်းပြသည် (BJ3, CH20, X19)။

မိမိကိုယ်ကို ဆင်နာဖြတ်တောက်ရန် တွန်းအားပေးနေသော အကြောင်းအရာများ

မိမိကိုယ်ကို ဆင်နာဖြတ်တောက်မှုများသည် စိုးရိမ်ပူပန်မှု၊ ကြောက်ရွံ့မှု၊ အပြစ်ရှိသလို ခံစားရမှု နှင့် စိတ်ဓာတ်ကျမှုဟူသော ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည့် ခံစားမှုများကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

၆၇%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူတို့သည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ၎င်းတို့အသုံးပြုသည့် အသံနေအသံထား၊ စကားပြောပုံစံနှင့် ဘာသာစကားတို့အား အာဏာသိမ်းကတည်းကပင် ပြောင်းလဲခဲ့ကြရသည်။ အွန်လိုင်းပေါ်မှ လူထုဆွေးနွေးပွဲများသည် ပိုမိုပြင်းထန်ကျယ်ပြောလာသည့် ခံစားချက်များအား ကိုယ်စားပြု ဖော်ပြလျက်ရှိသည် (W20)။ “အွန်လိုင်းပေါ်မှာ ပိုပြီး ခံစားလွယ်လာတယ်”ဟုသည်ကား ပါဝင်ဖြေဆိုသူများအကြား ထပ်တူကျသော အတွေးအမြင်တစ်ခုဖြစ်သည် (CO4, CO25, CO13, CO8)။

အာဏာသိမ်းပြီးစ လအနည်းငယ်ခန့်တွင် လူထု၏ ခံစားချက်အား အဓိက လွှမ်းမိုးထားသည်မှာ စစ်တပ်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ယင်းလုပ်ဆောင်ချက်များကြောင့် လူအများ၏ ဘဝများအပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုအပေါ် အလွန်အမင်း ဒေါသထွက်နေခြင်းသာဖြစ်သည် (CO16, CO7, CO26, CO14)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “ကျွန်မက အရင်ကလည်း ဒေါသထွက်ခဲ့သလို အခုလည်း ဒေါသထွက်နေဆဲပဲ”ဟု၍ပင် ပြောခဲ့သည်။ ဒေါသဟူသော ခံစားချက်သည် လူများအား အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ပေါ်မီထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန်အတွက် အင်အားပေးခဲ့သည် (CO6)။ ထိုအခြေအနေသည်ပင် လူထုအား ယခင်ကထက်ပင် ကြောက်မက်ဖွယ် အင်အားကြီးမားလာစေရန်နှင့် တောင်းဆိုမှုများ ပိုမိုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ပြုလုပ်ခဲ့သည် (CO18, CO16, CO7)။ “စစ်တပ်ရဲ့ အပျက်သဘောဆောင်တဲ့ အပြုအမူတွေကို သည်းခံနိုင်စွမ်း လုံးဝမရှိတော့ဘူး”ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက ဆိုသည် (CO14)။

စစ်တပ်က အလုံးအရင်းနှင့် ဖိနှိပ်လာသည့်အခါ လူထု၏ ဒေါသများသည်လည်း ကြောက်ရွံ့မှုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။ အချို့သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက လူထုတင်းမာမှုများ မြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများလည်း သိသိသာသာ တိုးမြင့်လာသည်ဟု ဆိုသည် (CO15, CO8, CF26, W18)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ

Government (NUG), National Unity Consultative Council (NUCC), ethnic armed organisations (EAOs), and politics in general (BJ3, CH20, X19).

Motivations for self-censorship

Self-censorship was a manifestation of rational feelings of anxiety, fear, guilt, and depression.

67% of participants changed their online voice, tone, and language since the coup started. Public discourse online reflected the widespread increase of intense feelings (W20). “I became much more emotional online,” was a common opinion among participants (CO4, CO25, CO13, CO18).

In the first few months of the coup, the predominant public feeling was deep anger at the military’s actions and the impact on people’s lives (CO16, CO7, CO26, CO14). As one participant said: “I was angry and I am still angry”. The feeling of anger gave people the strength to speak out online (CO6). It also made the public more formidable and demanding than ever before (CO18, CO16, CO7). “I no longer had any tolerance for the military’s misbehaviour,” said one participant (CO14).

Anger turned to fear as the military’s campaign of oppression increased. Several participants highlighted a significant increase in their own personal anxiety in response to increasing public tension (CO15, CO8, CF26, W18). Participants were anxious and fearful about surveillance, their devices being seized, their online presence being checked, being criticised online, or being detained (CF8, AG16, BJ18, CF16).

Anger and fear were not the only common feelings. One participant stated that they felt a deep sense of guilt (CO27). Other participants said that these intense feelings encouraged numbness and depression (CF3, CO26, CO20).

သည် နောက်ယောင်ခံစောင့်ကြည့်မှုများ၊ ယင်းတို့၏ ဒစ်ဂျစ်တယ်စက်ပစ္စည်းများ စစ်ဆေးခံရမှုများ၊ အွန်လိုင်းပေါ်ရှိ ၎င်းတို့၏ တည်ရှိမှုအား စစ်ဆေးခံရမှုများ၊ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ဝေဖန်ခံရမှုများ (သို့မဟုတ်) ထိန်းသိမ်းခံရမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စိုးရိမ်ပူပန်မှုနှင့် ကြောက်လန့်မှုတို့အား ခံစားရလျက်ရှိသည် (CF8, AG16, BJ18, CF16)။

ဒေါသနှင့် ကြောက်ရွံ့မှုများသည်သာလျှင် အများဆုံးတွေ့ရသော ခံစားမှုများ မဟုတ်ပါ။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ၎င်းတို့သည် ပြင်းထန်သော အပြစ်ရှိသလိုခံစားရမှုမျိုးကို ကြုံကြိုက်ခံစားခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည် (CO27)။ အခြားသော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများကမူ ထိုပြင်းထန်သည့် ခံစားချက်များသည် ထိုထိုင်းမှုနှင့် စိတ်ဓာတ်ကျခြင်းတို့ကို အားပေးခဲ့သည်ဟု ဆိုသည် (CF3, CO26, CO20)။

စိုးရိမ်ပူပန်မှု၊ ကြောက်လန့်မှု၊ အပြစ်ရှိသလို ခံစားရမှုနှင့် စိတ်ဓာတ်ကျမှု အစရှိသည့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော ခံစားချက်များသည် “သတိထားရမည်ဟူသည့် ခံစားချက်များ”နှင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်းတို့ကို တွန်းအားပေးခဲ့သည် (CO8)။ ၉၆%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ယင်းတို့၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အန္တရာယ်များအား လျော့ပါးစေရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်သည့် အဆင့်များအား ရယူဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “လူထုက အကြောက်တရားတွေနဲ့ ပြည့်နှက်လာပြီး အဲ့ဒီအတွက်ကြောင့် သူတို့ရဲ့အတွေးအမြင်တွေကို ကိုယ်တိုင် ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ရုံမက အခြားသူတွေပြောထားတာကို ပြန်မျှဝေဖို့တောင် တွန်းဆက်လာကြတယ်”ဟု ဆိုသည်။ (CF8)။

မိမိ၏ ပုဂ္ဂလိက လုံခြုံရေးကို ထိခိုက်နိုင်ချေအား သိရှိလက်ခံထားသူများသည်ပင်လျှင် ယင်းတို့၏ သူငယ်ချင်းနှင့် မိသားစုအတွက် စိုးရိမ်ကြောက်လန့်လျက်ရှိသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက ယင်းတို့၏ အွန်လိုင်းဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် ယင်းတို့၏ မောင်နှမ၊ မိဘနှင့် ဘိုးဘွားများ၏ လုံခြုံရေးကို ထိခိုက်မည်ကို စိုးရိမ်ကြသည် (CH18, CF27, CH2, CH9)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “ကိုယ့်ရဲ့လုပ်ရပ်ကြောင့် အခြားသူအပေါ်ကျရောက်နိုင်တဲ့ သက်ရောက်မှုတွေကို အမြဲစဉ်းစားဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးရလဒ်ကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို နေ့တိုင်း ဆင်ဆာလုပ်နေမိခြင်းပဲ”ဟု ဆိုသည် (BJ10)။

ထိုကဲ့သို့သော ခံစားမှုများသည် အွန်လိုင်းပေါ်ရှိ လူတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်မှန်သမျှအပေါ်တွင် ပြင်းပြင်းထန်ထန် သက်ရောက်မှုရှိနေကြောင်းကို “အွန်လိုင်းပေါ်မှာ ကျွန်မတို့က အရမ်းဂရုစိုက်ရပြီး တစ်ခါတစ်လေဆို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလိုတောင် မခံစားရတော့ဘူး။ ကျွန်မတို့က ပြောဆိုခွင့်မရဘူး။ ရေးခွင့်မရဘူး။ ပါဝင်ခွင့်မရဘူး။ ကိုယ့်ကို သူများက မြင်မှာ၊ သတိထားမိမှာကို ကြောက်နေရတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မမြင်နိုင်အောင် လုပ်ထားရတယ်။ ဒီလိုနေရတာက ကျွန်မတို့ပုံစံအစစ်အမှန် မဟုတ်လို့ ဒီလိုနေရတာကို မကြိုက်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မရဲ့ အွန်လိုင်းလုပ်ရပ်ကြောင့် ကျွန်မရဲ့ မိဘတွေနဲ့ ညီမတွေက အခက်အခဲတွေရင်ဆိုင်ရမှာကို စိုးရိမ်တယ်”ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုထားပါသည်(CF15)။

It was these rational feelings of anxiety, fear, guilt, and depression that encouraged “feelings of caution” and self-censorship (CO8). 96% of participants said that they had taken steps to mitigate or manage their personal risk. As one participant stated: “The public has been overwhelmed with fear and responded by not only self-censoring their own opinions but also becoming reluctant to share what others are saying”(CF8).

Those who were prepared to accept their own personal risk were still fearful for their friends and family. Participants were concerned about the impact of their online actions on the security of their siblings, parents, and grandparents (CH18, CF27, CH2, CH9). One participant stated: “I always considered the effect of my own activities upon others and as a result self-censored every day”(BJ10).

Such feelings have drastically affected everything people did online: “We had to be very careful online and we sometimes felt like we were not ourselves anymore. We cannot speak. We cannot write. We cannot participate. We were afraid of being seen and recognised. We made ourselves invisible. We did not like living like this because this is not us. However, we were afraid that our parents and sisters would face difficulties because of what we did online”(CF15).

နိုင်ငံရေးအကြောင်းအရာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်း

နိုင်ငံရေးနှင့်ဆိုင်သည့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်မှန်သမျှသည် တားမြစ်ထားသည့် မပြောဆိုသင့်သော အရာများအဖြစ် တစ်ဖန်ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

၇၁%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက အချို့သော အကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်များအား အာဏာသိမ်းမှုစတင်ကတည်းကပင် မပြောဆိုဘဲ ရှောင်ရှားခဲ့ကြကြောင်း ယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက လူအများစုသည် အချို့အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သတ်၍ နှုတ်ဆိတ်နေခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည် (CH19)။ နောက်တစ်ဦးကမူ ယင်းအကြောင်းအရာများအား တားမြစ်ထားသင့်သော အကြောင်းအရာများအဖြစ် ဖော်ပြခဲ့သည် (CM3)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူအချို့က ထိုမပြောသင့်သည့်အကြောင်းအရာများထဲမှ တစ်ခုမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံရေးဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ “နိုင်ငံရေးအကြောင်းကို လူမှုကွန်ရက်ပေါ်မှာ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း သိပ်မပြောဖြစ်တော့ဘူး” (CL9, CL20, CL14, CM20)။

မပြောသင့်သည့် နိုင်ငံရေးအကြောင်းအရာများဟူသည်ကား ဦးစွာပထမအနေဖြင့် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့်မှန်သမျှကို ဆိုလိုသည် (CL27)။ ထိုစစ်တပ်ဆိုင်ရာအကြောင်းအရာနှင့် ယှဉ်လျှင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရ (NUG) (သို့မဟုတ်) မြန်မာ့အကြီးဆုံးသော နိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်သည့် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် (NLD)တို့အား ဝေဖန်ခြင်းများကိုမူ မပြောသင့်သည့်အရာဟူ၍ အနည်းငယ်သာသတ်မှတ်ကြသည် (CL4, CM1)။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ယခင်စစ်အစိုးရလက်ထက်က နောက်ဆုံးတွေ့မြင်ခဲ့ရသော သဘောထားများနှင့် အပြုအမူများသည် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် တစ်ဖန်ပြန်ပေါ်လာကြောင်းကို “နိုင်ငံရေးတွေပါလာပြီနော်ဆိုတဲ့ နိုင်ငံရေးကို မပြောသင့်တဲ့အရာတစ်ခုလို သတ်မှတ်ထားတဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေက ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုလောက်ပျောက်သွားပေမယ့် အာဏာသိမ်းတာစပြီး နောက်ပိုင်းမှာတော့ အွန်လိုင်းပေါ်မှာ ပြန်ပေါ်လာတယ်”ဟု မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည် (CF4)။

Political self-censorship

Any form of political expression became taboo once again.

71% of participants believed that there were particular topics being avoided since the coup began. One participant said that many people remained silent on certain topics (CH19). Another described such topics as taboo (CM3). Several participants stated that one such taboo topic was politics generally: “I rarely talk openly on social media about politics anymore”(CL9, CL20, CL14, CM20).

Taboo political topics were primarily anything relating to the military’s coup (CL27). Anything critical of the National Unity Government (NUG) or Myanmar’s largest political party, the National League for Democracy (NLD) was less taboo (CL4, CM1).

One participant noted the online return of attitudes and behaviours last seen during the previous military regime: “Common phrases that implied politics was a taboo topic such as ‘you are talking about politics’ disappeared for a decade but have started to appear again online since the coup started”(CF4).

“ကျွန်မတို့က ပြောဆိုခွင့်မရဘူး။ ရေးခွင့်မရဘူး။ ပါဝင်ခွင့်မရဘူး။ ကိုယ့်ကို သူများက မြင်မှာ၊ သတိထားမိမှာကို ကြောက်နေရတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မမြင်နိုင်အောင် လုပ်ထားရတယ်။”

“We cannot speak. We cannot write. We cannot participate. We were afraid of being seen and recognised. We made ourselves invisible.”

အဖွဲ့အစည်းများက မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ် တောက်ခြင်း

သတင်းမီဒီယာတိုက်များ၊ အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများသာမက ကုလ သမဂ္ဂပင်မ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများ စနစ်တကျ လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူများက အဖွဲ့အစည်းများ၏ မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ် တောက်မှုတွင် အွန်လိုင်းဝက်ဘ်ဆိုဒ် စာမျက်နှာများအား ပြုပြင်ခြင်း (သို့ မဟုတ်) ဖြုတ်ချခြင်း၊ Facebook စာမျက်နှာများအား ဖျက်ပစ်ခြင်းနှင့် လူမှုကွန်ရက်အကောင့်များအား ပိတ်ပစ်ခြင်းတို့ ပါဝင်ကြောင်း ရှင်းပြ သည် (AD27, AD25)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်တစ်ဦး က “ကျွန်ုပ်တို့အလားတူ အဖွဲ့တွေဆီမှာ ဘာတွေဖြစ်သွားတယ်ဆိုတာ ကို တွေ့ပြီးနောက် စစ်တပ်က နောက်တစ်ခေါက်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်ကို လှည့်လာမှာနဲ့ ကျွန်ုပ်တို့အရင်က လုပ်ကိုင်ခဲ့တာတွေကို ခြေရာကောက် မိမှာ စိုးရိမ်တဲ့အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အဖွဲ့ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ဖို့ လို အပ်ခဲ့တယ်”ဟု ဆိုသည် (CH15)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ နောက်တစ်ဦးက “သို့ သိုသိပ်သိပ်နေဖို့ပဲ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပြီး ဘယ်နေရာမှာမှ ဘာကိုမှ မတင် တော့ဘူး” ဟု ပြောသည် (AD25)။

အချို့သော သတင်းမီဒီယာတိုက်များသည် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ် တောက်မှုအား ကျင့်သုံးရန် တွန်းအားပေးခြင်း ခံခဲ့ကြရသည်။ ထိုမီဒီယာ များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် ဆက်လက်လည်ပတ်နိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့်အတွက် စစ်တပ်နှင့်ပတ်သတ်သည့် မကောင်းသတင်း များအား စနစ်တကျ ဆင်ဆာလုပ်ခဲ့ကြသည် (AB19)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ စာနယ်ဇင်းသမားများက လွတ်လပ်သော သတင်းမီဒီယာတိုက်များသည် ပင် ယင်းတို့၏ ဝန်ထမ်းများအား ကာကွယ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း (X9) ယင်းတို့ ၎င်းတို့၏ ရပ်တည်ချက်အား ပြင်းထန်စွာ ခြိမ်းခြောက် နေမှုများအား ကိုင်တွယ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း ၎င်းတို့ကိုယ်ကို ဆင် ဆာလုပ်ကြရသည်ဟု ဆိုသည်။ “ကျွန်တော်တို့ဆီကို တန်ပြန်လာနိုင်တဲ့ သတင်းတွေကို ထုတ်ဝေတာတွေကို ရှောင်တယ်”ဟု ဆိုသည် (X1)။

အချို့သော အဖွဲ့အစည်းများသည် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှု အား ပိုမိုသိမ်မွေ့သော နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်ကြသည်။ ပါဝင် ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက လူထုထံသို့ ထုတ်ဝေသည့် သတင်းမှန်သမျှအား ပိုမို အားပျော့စေရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ လေသံအသုံးအနှုန်းများအား လျော့ချ ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည် (Z9)။ နောက်တစ်ဦးက စစ်တပ်က “နိုင်ငံရေးဆန် သည်”ဟု ယူဆနိုင်သည့် ယင်းတို့ယခင်က တင်ခဲ့သည့် အွန်လိုင်းအ ကြောင်းအရာမှန်သမျှအား စိစစ်ဖြုတ်ချခဲ့သည်ဟု ဆိုသည် (AD15)။

အဖွဲ့အစည်းများသည် မှန်းဆနိုင်သည့် အနာဂတ်ကာလတစ်ခုအထိ မိ မိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ကြရန် ရှင်းလင်းသော အစီအစဉ်များ ရှိ နေခဲ့သည်။ “ဆွေးနွေးပွဲတွေနဲ့ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်တွေ အပါအဝင် ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်တော်တော်များများရဲ့ အ

Organisational self-censorship

Media outlets, civil society organisations, and even the United Nations were systematically self-censoring online.

Participants explained that institutional self-censorship included editing or taking down websites, deleting Facebook pages, and closing social media accounts (AD27, AD25). A participating organisational leader said: *“We had to censor our organisation because we saw what was happening to our peers and we were afraid of the military turning to us next and being able to trace all our past work”* (CH15). Another said: *“We decided to go low-profile and stop publishing anything anywhere”* (AD25).

Some media outlets have also been forced to self-censor. Those outlets that have decided to continue operating openly in Myanmar systematically self-censor negative news about the military (AB19). Participating journalists stated that independent outlets also had to self-censor sometimes in order to protect their staff (X9) or to mitigate serious threats to their existence: *“We avoid publishing news if it can be used against us”* (X1).

Some organisations made more subtle acts of self-censorship. One participant said that they toned down everything that they published in public to make it less strong (Z9). Another said that they had gone through all their previous online content taking down anything that could be regarded by the military as *“political”* in nature (AD15).

Organisations also had clear plans to self-censor for the foreseeable future. *“We have agreed that we will no longer share any content about our activities online, including conferences and professional activities,”* said one participant (CM27). Another participant said that the existence of their entire organisation was being self-censored: *“We will no longer mention the name of the organisation online”* (CM25).

ကြောင်းအရာတွေကို အွန်လိုင်းပေါ်မှာ မတင်ဖို့ သဘောတူခဲ့တယ်”ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ဆိုသည် (CM27)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ နောက်တစ်ဦးက ၎င်းတို့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံး၏ တည်ရှိမှုအား ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ပင် ဆင်ဆာဖြတ်တောက်လိုက်ရကြောင်းကို “အဖွဲ့အစည်းရဲ့ နာမည်ကို အွန်လိုင်းပေါ်မှာ ဘယ်တော့မှ ဖော်ပြတော့မှာ မဟုတ်ဘူး”ဟုပင် ပြောခဲ့သည် (CM25)။

ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုနှင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်း

အွန်လိုင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် တိုက်ခိုက်မှုများသည် လူများအား သီးသန့်ဆန်သော အွန်လိုင်းနေရာများသို့ ထွက်သွားစေခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့ကိုယ်ကို ထိရောက်မှုရှိစွာ ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်းလုပ်ရန် တွန်းအားပေးခဲ့သည်။

၅၈%သော ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် ယင်းတို့၏ အများသုတေသနရောက်ကြည့်ရှုနိုင်သော အွန်လိုင်းစာမျက်နှာအချက်အလက်များအား သီးသန့်ပုံစံအဖြစ်သို့ အာဏာသိမ်းမှု စတင်ကတည်းကပင် ပြောင်းလဲခဲ့ကြသည်။ သီးသန့်ပုံစံအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ခြင်း၏ ရယ်ရွယ်ချက်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များအား လျော့ချရန်ဖြစ်သည်။ “လူတွေက သူတို့မျှဝေထားတဲ့အကြောင်းအရာတွေကို သူစိမ်းတွေက ကူးယူပြီး Telegram ကနေတစ်ဆင့် စစ်တပ်နဲ့ မျှဝေကြမှာကို တားဆီးဖို့အတွက် လုပ်တာသာ ဖြစ်တယ်”ဟု ဆိုသည် (CF13)။

တသီးတသန့်ပုံစံ အသုံးပြုခြင်းအား များစွာတွေ့ရပြီး ထိုလုပ်ဆောင်ချက်တွင် စကားစမြည်ပြောဆိုခြင်းကိုကန့်သတ်ပြီး၊ ရင်းနှီးသူများ၊ မိသားစုများနှင့်သာမျှဝေခြင်းတို့အား ကန့်သတ်လုပ်ဆောင်ရန် လူမှုကွန်ရက်အကောင်အထားအား ပိတ်ဆို့ခြင်းလည်း ပါဝင်သည် (CS2, CS6, CS21, CS16, CS22, CS25, CS13, CS7, CS19, CS26)။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်တွင် မျှဝေထားသော သီးသန့်နေရာများအား မည်သူတို့ကသာ ဆက်သွယ်နိုင်သည်ကို ကြည့်ရှုစိစစ်ခြင်းနှင့် အန္တရာယ်ပေးနိုင်ချေရှိသူ မည်သူမဆို ဖယ်ထုတ်နိုင်ခြင်းတို့လည်း ပါဝင်သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးက “ဘယ်သူတွေရှိနေတာလဲဆိုတာကြည့်တယ်၊ ပြီးရင် စစ်တပ်ထောက်ခံသူ ဘယ်သူမဆို ဖယ်ထုတ်ပစ်တယ်”ဟု ဆိုသည် (BL25)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ နောက်တစ်ဦးက “(အကောင်ကို) ကြည့်ရှုနိုင်သူတွေကို ကန့်သတ်ထားတဲ့အတွက် သူတို့ကလည်း ကိုယ့်ကို မမြင်ရသလို ကိုယ်ကလည်း သူတို့ကို မမြင်ရဘူး”ဟု ပြောသည် (BL16)။

လူအများစုသည် ပိုမိုသီးသန့်ဆန်ပြီး လုံခြုံသော အင်္ဂါစာပေ နည်းပညာများဆီသို့ ကူးပြောင်းခဲ့ကြသည်။ Email နှင့် Messenger တို့အား Signal၊ Protonmail တို့ဖြင့် အစားထိုးခဲ့ကြသည် (CQ11, CQ1, CQ3, CQ15, CQ18, CQ27, CQ16, CQ25, CQ19)။ စာတိုများအား အလိုအလျောက် ဖျက်ပစ်ခြင်း၊ လျှို့ဝှက်စကားပြောခြင်းများနှင့် စာတိုများအား အမြန်ဖျက်ပစ်ခြင်းတို့ကို များစွာ အသုံးပြုလာကြသည် (CF14)။

Privacy and self-censorship

Surveillance and attacks online prompted people to effectively self-censor by withdrawing into private online spaces.

58% of participants had changed their public online profile to a private one since the coup started. The purpose of going private was to reduce personal risk: “People wanted to prevent strangers from capturing screenshots of their content and sharing it with the military on Telegram”(CF13).

Going private was very common and involved locking down social media accounts to restrict conversations and sharing to only close friends and family (CS2, CS6, CS21, CS16, CS22, CS25, CS13, CS7, CS19, CS26). It also involved reviewing who had access to shared private spaces and getting rid of anybody who presented a potential risk. One participant stated: “I looked at who was there and removed anybody who was pro-military”(BL25). Another participant said: “I restricted them so they could not see me and I could not see them”(BL16).

Many people moved to more private and secure digital technologies. Email and Messenger were replaced by Signal and Proton Mail (CQ11, CQ1, CQ3, CQ15, CQ18, CQ27, CQ16, CQ25, CQ19). Disappearing messages, secret conversations, and quick deletions of messages all became common (CF14).

A sense of privacy enabled some people to continue their online activities against the military coup. As one participant explained: “Even if the military knows you are supporting the People’s Defence Forces (PDF) do not let them see you visibly do it”(BJ16). Another explained: “I was aware of security risks since I started fundraising for the opposition but I created a private and trusted network online”(AN16).

Privacy protections were insufficient or unconvincing for many. One participant said that even after making their

သီးသန့်လျှို့ဝှက်စွာတည်ရှိနေဟူသော အသိတစ်ခုသည် အချို့လူများအား စစ်အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်သည့် ယင်းတို့၏ အွန်လိုင်းဆောင်ရွက်မှုများအား ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်စေခဲ့သည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက “မင်းက ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့တွေကို ထောက်ပံ့နေတာကို စစ်တပ်က သိရင်တောင်မှ သူတို့ကို သိသိသာသာကြီး မမြင်စေနဲ့”ဟု ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ရှင်းပြခဲ့သည် (BJ16)။ နောက်တစ်ဦးကလည်း “ဆန့်ကျင်မှုတွေကို ပံ့ပိုးပေးဖို့ လိုအပ်တဲ့ ရန်ပုံငွေမြှင့်တင်ရေးတွေ စလုပ်ခဲ့ကတည်းက လုံခြုံရေးအန္တရာယ်တွေကို သတိထားမိခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော်က အွန်လိုင်းပေါ်မှာ သီးသန့်လျှို့ဝှက်ဆန်ပြီး ကိုယ်က ယုံကြည်ရတဲ့ ကွန်ရက်လောက်ကိုပဲ ထားတယ်”ဟု ရှင်းပြ ပြောဆိုခဲ့သည် (AN16)။

အများစုအတွက်မူ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုအား ကာကွယ်ခြင်းများမှာ မလုံလောက်လျက် (သို့မဟုတ်) မယုံကြည်နိုင်စရာကောင်းလျက် ရှိနေသေးသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက အွန်လိုင်းစာမျက်နှာများမှ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်များအား သီးသန့်လျှို့ဝှက်ပုံစံအဖြစ်သို့ ပြောင်းပြီး သော်ငြား “အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအကြောင်းအရာများအား မိမိကိုယ်တိုင်ရေး၊ မိတ်ဆွေများကပါ မတင်တော့ကြောင်း” ဆိုသည် (CM27)။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူ နောက်တစ်ဦးက “ဘယ်မှာရှိနေတယ်၊ ဘာလုပ်နေတယ် ဒါမှမဟုတ် ဘယ်သူနဲ့ ရှိနေတယ်ဆိုတာတွေကို လုံးဝ မတင်တော့ဘူး။ အွန်လိုင်းပေါ်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုရှိတယ်ဆိုပြီး ယုံကြည်လို့မရသလို အရာရာတိုင်းက လူတွေဆီ ပေါက်ကြားသွားနိုင်တယ်ဆိုပြီး ယူဆထားရမယ်”ဟု ဆိုသည် (CM10)။

လူမှုကွန်ရက်အကောင်အရာများအား ပိတ်ချခြင်း၊ လူများအား ပိတ်ဆိုခြင်း (သို့မဟုတ်) သူငယ်ချင်းဆက်ဆံရေးများအား အဆုံးသတ်ခြင်း နှင့် သီးသန့်ဆန်သည့် နေရာများသို့ ဆုတ်ခွာသွားခြင်းတို့သည်ကား အန္တရာယ်အား လျော့ချရန်အတွက် လုပ်ဆောင်သင့်သည့် ဆီလျော်သောအဆင့်များ ဖြစ်သော်ငြား ယင်းတို့သည်လည်း ကာကွယ်ခြင်းနှင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်နာဖြတ်တောက်ခြင်းတို့အကြား သင့်တင့်ညီမျှမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် မေးခွန်းများအား ပေါ်ပေါက်လာစေသည်။ ပါဝင်ဖြေဆိုသူတစ်ဦးက ဖော်ထုတ်ပြောကြားခဲ့သည်မှာ “Facebook ပေါ်က သူငယ်ချင်းအချို့က စစ်တပ်မဟာမိတ်တွေ ဖြစ်နေတော့ ကျွန်မက အန္တရာယ်ကြီးကြီးကို ယူနေတာပဲဆိုပြီး ပြောကြပေမယ့် ကျွန်မပစ်မှတ်ထားပြီး အပြောချင်ဆုံး သူတွေကလည်း သူတို့ပဲ ဖြစ်နေလို့ သူတို့ကို သူငယ်ချင်းအဖြစ်ကနေ မထုတ်ရသေးပါဘူး” ဟုရှုမြင်သည် (BJ2)။

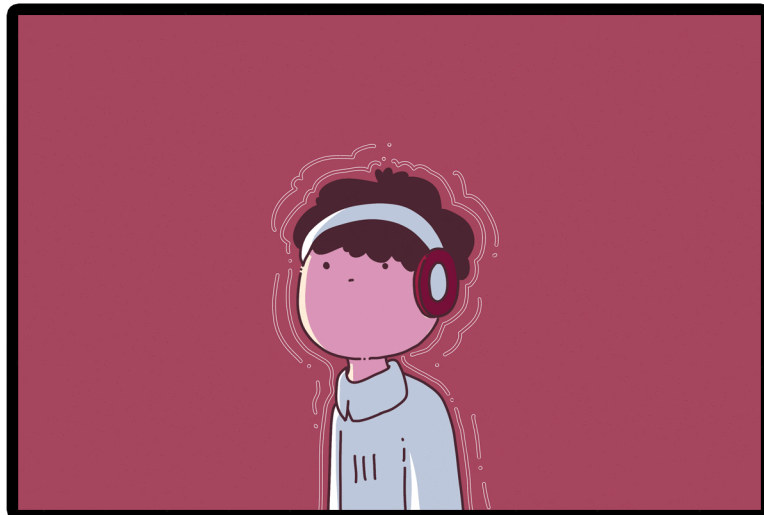
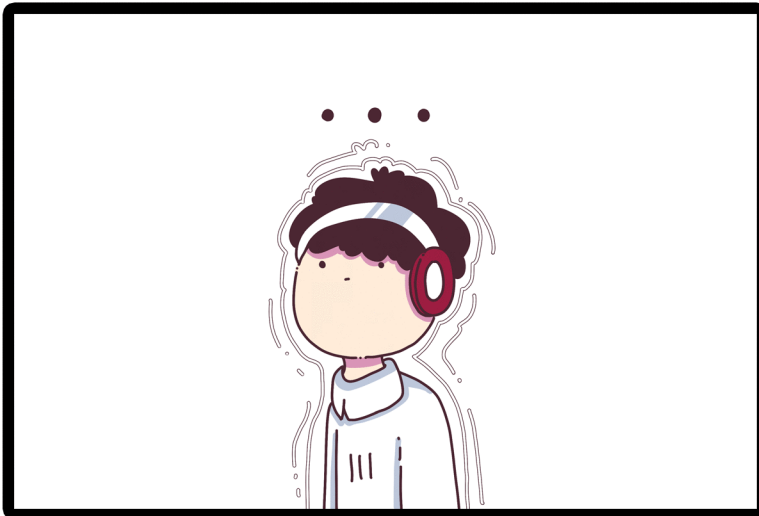
online profile private: “I no longer put personal content online and neither do my friends” (CM27). Another confirmed: “I no longer publish anything about where I am, what I am doing, or who I am with. We should not believe there is any privacy online and we should assume everything can end up public” (CM10).

Locking down social media accounts, blocking people or ending friendships, and withdrawing into private spaces are all rational steps to mitigate risks, but they also raise questions about the balance between protection and self-censorship. As one participant raised: “People pointed out that I am taking a big risk because some of my Facebook friends are military allies, but I have not unfriended them because they are the people that I most want to speak to” (BJ2).

“အွန်လိုင်းပေါ်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုရှိတယ်ဆိုပြီး ယုံကြည်လို့မရသလို အရာရာတိုင်းက လူတွေဆီ ပေါက်ကြားသွားနိုင်တယ်ဆိုပြီး ယူဆထားရမယ်”

“We should not believe there is any privacy online and we should assume everything can end up public”

Self-Censorship

1. "Arrgh... Min Aung Hlaing!" "Dude, shhh!" "Mmm." 2: "You look like me but who are you?" "I'm your anxiety my friend." 3: "Remember that there are eyes everywhere watching you so don't mention politics. Shhh." 4: "Mmm." 5: "But I should be able to say what I want!" 6: "Shhh."

နိဂုံးချုပ်

Conclusion

စာနယ်ဇင်းသမားများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်သူများ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် နာမည်ကြီးသူများ၊ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ ဘလော့ဂါများ၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများနှင့် အခြားများစွာသော အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်သူများသည် စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် အာဏာသိမ်းမှုအောက်၌ (၂)နှစ်နီးပါး နေထိုင်ရန် တွန်းအားပေးခံခဲ့ကြရသည်။ ထိုပြည်သူတို့သည် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှု၊ ပိတ်ပင်မှု၊ ထောင်ဒဏ်ချမှု၊ နောက်ယောင်ခံစောင့်ကြည့်မှု၊ အချက်အလက်များ ခိုးယူမှု၊ လှောင်ပြောင်ကာစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအား တိုက်ခိုက်မှု၊ အသက်ဘေး ခြိမ်းခြောက်မှု၊ အဓမ္မပြုကျင့်ရန် ခြိမ်းခြောက်မှု၊ လျော့ရဲသောနှင့် လွန်ကဲသော အကြောင်းအရာ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုနှင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်း စသည်တို့မှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခွင့်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံမှု၊ အစုအဖွဲ့ပြုခွင့်၊ စုစည်းခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် အခြားလူ့အခွင့်အရေးများကို နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွင့်အရေးများအပေါ်တွင် ဆိုးဆိုးရွားရွား၊ စနစ်တကျ နှင့် ကြာရှည်စွာ ချိုးဖောက်ခံနေကြရသည်။

စစ်တပ်သည် ၎င်း၏ အာဏာရှင်လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အဟောင်းများအား ပြန်လည်အသက်သွင်းရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း ယခုလက်ရှိကာလတွင် မူ "စည်းကမ်းပြည့်ဝသော" အင်တာနက်ရပ်ဝန်းကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ဆောင်နေသည်။ ၎င်း၏ ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်မှုမှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသကဲ့သို့ နေရာဒေသအရ အင်တာနက်မရှိသော်လည်း စစ်တပ်၏ စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်များအား မထိခိုက်နိုင်သည့် နေရာဒေသများတွင် အင်တာနက်အသုံးပြုနိုင်ခွင့် လုံးဝ ဖြတ်တောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အွန်လိုင်းနယ်ပယ်အား အပြီးအပိုင် ထိန်းချုပ်ရန် လိုအပ်သည့်စွမ်းရည် မရှိသောကြောင့် စစ်တပ်သည် အွန်လိုင်းနယ်ပယ်အား အဆိပ်အတောက်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ အွန်လိုင်းလူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် စစ်တပ်နှင့် သူ၏ မဟာမိတ်များက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ထားသည့် (သို့မဟုတ်) အနည်းဆုံးအနေဖြင့် လှုံ့ဆော်ထားသည့် အကြမ်းဖက်မှုများအား တိုးမြှင့်ခံစားနေကြရသည်။ အကြမ်းဖက်မှုများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် ကြားဖြတ်နားထောင်မှုများကလည်း အတူပုံပိုးလျက်ရှိကာ စစ်တပ်၏ ပျက်စီးခဲ့ပြီဖြစ်သော မြေပြင်ထောက်လှမ်းရေး ကွန်ရက်အား ပြန်လည်အသက်သွင်းရှင်သန်စေသည်။

လူမှုကွန်ရက်ပလက်ဖောင်းများသည် စစ်တပ်မှ ပေးသော အဆိပ်အတောက်အား ခုခံရန် ကျရှုံးခဲ့သည်။ စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုအား ကန့်သတ်ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းအား ကာကွယ်နိုင်သော်လည်း ထိပါးနှောင့်ယှက်မှုနှင့် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့်မကိုက်ညီဟု သတ်မှတ်ထားသော ဖော်ပြချက်များအား လျော့ရဲစွာ စိစစ်ထိန်းချုပ်ခြင်းသည် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများအား

Journalists, activists, human rights defenders, celebrities, politicians, bloggers, students, and many other dissenters have been forced to live through the military’s digital coup for almost two years. They have experienced gross, systematic, and sustained violations of their rights to freedom of expression, privacy, association, assembly, liberty, and other rights, by internet shutdowns, blocks, imprisonment, surveillance, hacking, trolling, death threats, rape threats, under and over-moderation, and self-censorship.

The military attempted to resurrect its old authoritarian agenda but now as a “discipline-flourishing” internet. Its first preference, as witnessed in Sagaing Region, was to shut down all internet access wherever doing so did not interfere with its business interests.

Lacking the power to completely control the online space the military resorted to poisoning it. Online communities faced increased violence, much of it coordinated or at the very least inspired by the military and its allies. Violence was accompanied by surveillance and interception extending the military’s deteriorated network of offline spies.

Social media platforms have failed to stem the military’s poison. Restricting moderation may protect freedom of expression but under-moderating internationally unlawful expressions such as harassment and incitement only encouraged self-censorship. Over-moderation that misunderstood language and context further enabled censorship. Facebook’s decision to deprioritise current affairs information from Newsfeeds will worsen the bad situation.

The societal impact of the digital coup will be long-lasting. Online communities are traumatised and have low levels of trust. Violence has permeated throughout the online space and there is a risk that meaningful public discourse will increasingly disappear. Genuine desires to protect people online may become coercive and controlling.

However, the military’s digital coup has failed so far. Their proposed law to seize control of internet

အားပေးလျက်ရှိသည်။ ဘာသာစကားနှင့် နောက်ခံအခြေအနေတို့အား နားလည်မှုလွဲခဲ့သော အလွန်အကျူး စိစစ်ထိန်းချုပ်မှုများသည် ဆင်ဆာ ဖြတ်တောက်မှုကိုသာ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ Facebook က Newsfeeds ပေါ်တွင် ယခုလက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော ကိစ္စရပ်များအား အရေးတယူမလုပ် ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ခြင်းသည် ဆိုရှားနေသော အခြေအနေအား ပိုမိုဆိုးရွား အောင် လုပ်ဆောင်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအာဏာသိမ်းမှု၏ လူမှုအသိုက်အဝန်းပေါ်တွင် သက် ရောက်မှုသည် ကာလရှည်ကြာစွာ တည်ရှိနေမည် ဖြစ်သည်။ အွန်လိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် စိတ်ဒဏ်ရာများ ရခဲ့ကြပြီး ယုံကြည်မှုများမှာ လည်း လျော့နည်းလျက်ရှိကြသည်။ အကြမ်းဖက်မှုသည် အွန်လိုင်းရပ် ဝန်းတစ်ခုလုံးတွင် စိမ့်ဝင်လျက်ရှိပြီး အဓိပ္ပာယ်နှင့်ပြည့်စုံသော လူထု ဆွေးနွေးမှုများသည် ပိုမိုပျောက်ပျက်သွားနိုင်သည့် အန္တရာယ် ရှိနေ သည်။ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် လူများအား ကာကွယ်ရန်ဟူသော စစ်မှန်သော ဆန္ဒပြင်းပြမှုများမှာ အတင်းအကျပ် နှင့် ထိန်းချုပ်မှုဆန်လာနိုင်သည်။

သို့ရာတွင်မူ စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ် အာဏာသိမ်းမှုမှာ ရှုံးနိမ့်ဆဲပင်ဖြစ် သည်။ အင်တာနက် အခြေခံအဆောက်အအုံများအား ထိန်းချုပ်သိမ်းယူ ရန်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တင်သွင်းထားသည့် ၎င်းတို့၏ ဥပဒေ သည် လုပ်ဆောင်အသုံးပြုရန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ဆိုင်းငံ့ခဲ့ရပြီး ဖြစ်သည်။ စစ်တပ်တွင်မူ တရုတ်ကဲ့သို့သော နည်းပညာ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ အင်ဂျင်နီယာ လက်ပါးစေများနှင့် ငွေကြေး မရှိပေ။ အဆင်မပြေသော အစိတ်အပိုင်းများအား ပိတ်ပင်ကာ အင်တာနက်အား အစိတ်စိတ်အမွှာမှာဖြစ်အောင် လုပ်မည်ဟူသော စစ်တပ်၏ ကြိုးပမ်းမှု မှာ ၎င်းတို့၏ နဂိုမူလကတည်းက တည်ရှိခဲ့သော အပြန်အလှန်ချိတ် ဆက်မှုများကြောင့် နှောင့်နှေးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

အွန်လိုင်းနယ်ပယ်တွင် စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သူများအချင်း ချင်း တိုက်တွန်းအားပေးခြင်း၊ ဖေးမကူညီခြင်းနှင့် အင်အားတောင့်တင်း အောင် လုပ်ဆောင်ပေးနေခြင်းတို့ကို စစ်တပ်၏ ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်း အား အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုကြီးက မရပ်တန့်နိုင်ခဲ့ပါ။ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရ (NUG)သည် ကမ္ဘာ့ပထမဆုံးသော အွန်လိုင်းအစိုးရ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ စစ်အာဏာသိမ်းမှုအား ဆန့်ကျင်သူများသည် အ မည်ဝှက်များ၊ သမားရိုးကျ အထက်အောက်အဆင့်ဆင့် ချိတ်ဆက်ထား ခြင်းမဟုတ်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ လျှို့ဝှက်ကုန်များ၊ ခ လုတ်တစ်ချက်နှိပ်ရုံသာ လိုသည့် လူထုဆက်သွယ်ရေးများကို အသုံးပြု ပြီး စစ်အာဏာသိမ်းမှုအား အွန်လိုင်းပေါ်မှာသာမက မြေပြင်ပေါ်မှာပါ အ ဆုံးသတ်ပေးနိုင်သည့် လူငယ်တို့၏ အံ့ဖွယ် နည်းပညာ ကျွမ်းကျင်မှုများ အား ရယူအသုံးချနိုင်ခဲ့ပါသည်။

infrastructure has twice been delayed as unworkable. They lacked China’s technical expertise, engineering lackeys, and money. Their attempts to fracture the internet by blocking inconvenient parts were thwarted by its inherent interconnectivity.

Their attempted digital coup has failed to stop the online space from encouraging, facilitating, and strengthening dissent. The National Unity Government (NUG) may actually be one of the world’s first online administrations. Dissenters have seized upon anonymity, non-hierarchical infrastructure, encryption, mass communication at the click of a button, and the incredible technical expertise of youth to bring an end to the coup online and offline.

FEM မိတ်ဆက်

About FEM

လွတ်လပ်သောထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း(မြန်မာ) [Free Expression Myanmar (FEM)] သည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် သတင်းအချက်အလက် လွတ်လပ်ခွင့်အရေးတွင် နှံ့စပ်သော၊ ဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသော၊ ဥပဒေချိုးဖောက်ခံရသူများကို ကာကွယ်နေသော၊ ထို့အပြင် အကောင်းဆုံး နိုင်ငံတကာ အလေ့အထကောင်းများကို အလေးဂရုပြုလာအောင် လုပ်ဆောင်နေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် လိုအပ်နေသည့် သင့်လျော်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ အလေးထားဂရုပြုလာရန် FEM ၏ ရည်ရွယ်ချက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- www.FreeExpressionMyanmar.org
- www.facebook.com/FreeExpressionMyanmar
- coordinator@FreeExpressionMyanmar.org

တို့တွင် ကျေးဇူးပြု၍ ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သူအားလုံးကို FEM မှ ကျေးဇူး တင်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။ ဤသုတေသနသည် Creative Commons Share Alike လိုင်စင်အရ လွတ်လပ်သောထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း(မြန်မာ) [Free Expression Myanmar (FEM)] နှ့် မူပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ ဤလိုင်စင်အရ FEM ကို အသိအမှတ်ပြုဖော်ပြပြီး၊ သင်၏ အသစ်ဖန်တီးမှုများအား တူညီသော စည်းမျဉ်းဖြင့် လိုင်စင်ပြုလုပ်ထားလျှင် ဤစာတမ်းအား စီးပွားရေးအရ မဟုတ်သည့် ပြန်လည်ထုတ်ဝေခြင်း၊ အနည်းငယ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်ကာ၊ စီးပွားရေးအရမဟုတ်သည့် သင့်လုပ်ငန်း (စာအုပ်၊ စာတမ်း စသည်တို့) တွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

Free Expression Myanmar (FEM) is a national human rights organisation that is expert in free expression and information, engaging in legal reform, defending victims of violations, and promoting best international standards.

This report forms part of FEM’s objective to promote appropriate and needed reforms. See:

- www.FreeExpressionMyanmar.org
- www.facebook.com/FreeExpressionMyanmar
- coordinator@FreeExpressionMyanmar.org

The report is copyrighted under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlikeLicense. This license lets you remix, tweak, and build upon FEM’s work non-commercially, as long as you credit FEM and license your new creations under the identical terms.

Acknowledgements

FEM would like to thank all the participants for sharing their experiences and views.

Support

The report is funded by the Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA). The views represented in this report are FEM’s and do not necessarily represent the views of SIDA.

¹ The OIC or “Organisation of Islamic Cooperation” is an intergovernmental organisation. The allegation implies that the target is paid to act against the interests of the people of Myanmar. It was notoriously used by religious extremists to demonise anybody who criticised the abuses against the Rohingya which are now understood to have been atrocity crimes.

² Facebook’s sweeping classification of the word “Chinese” as hate speech has already been rejected by Facebook’s Oversight Board.

မြန်မာ့ဒစ်ဂျစ်တယ် အာဏာသိမ်းမှုအတွင်းတွင် ရှင်သန်ခြင်း

၂၀၂၁ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁)ရက်နေ့ နံနက်အစောပိုင်းအချိန်တွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် အသစ်စက်စက်ရွေးချယ် တင်မြှောက်ထားသော အစိုးရအား ဖြုတ်ချကာ အာဏာသိမ်းမှုကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ စစ်တပ်သည် ပြည်သူလူထုမှ ၎င်း၏ တရားမဝင် ဆောင်ရွက်နေမှုများအကြောင်း လေ့လာခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းနှင့် စုစည်းဆန့်ကျင်ခြင်းတို့ မပြုလုပ်နိုင်စေရန်အတွက် မြေပြင်ဖိနှိပ်ထိုးစစ်ဆင်မှုကို ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအား အာဏာသိမ်းခြင်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ကာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအား အာဏာသိမ်းဆည်းမှုသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက်အား ရယူပိုင်ခွင့်၊ မီဒီယာအခွင့်အရေး၊ အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခွင့်၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုများမှ ကင်းလွတ်နိုင်ခွင့်၊ စုဝေးမှုပြုနိုင်ခွင့်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ လုံခြုံခွင့်နှင့် လွတ်လပ်ခွင့်တို့ အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးများစွာကို ချိုးဖောက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် စာနယ်ဇင်းသမားများ၊ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများ၊ ဘလော့ဂါများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများအပါအဝင် ဖိနှိပ်ချုပ်ခြယ်ခံထားရသော ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းထဲတွင်ပင် စစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် မြန်မာ့အတက်ကြွဆုံးသော အွန်လိုင်း အာဏာသိမ်းမှု ဆန့်ကျင်သူများမှ လက်တွေ့ခံစားနေရသော ဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှု အတွေ့အကြုံများကို မီးမောင်းထိုး ဖော်ပြထားပါသည်။ အစီရင်ခံစာသည် အာဏာသိမ်းမှုဆန့် ကျင်သူများ၏ ရဲစွမ်းသတ္တိမြောက်သော တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာ၏ အင်တာနက်ပေါ်တွင် လွတ်လပ်မှု အစီရင်ခံစာများအပါအဝင် အခြားသော ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းအတွင်း အာဏာသိမ်းဖိနှိပ်မှု အကြောင်း ယေဘုယျ (သို့မဟုတ်) နည်းပညာဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်များဖြင့် လည်းကောင်း ရေးသားထားသည့် ထုတ်ဝေမှုများအားလည်း ပံ့ပိုးအထောက်အကူ ပြုပါသည်။

Surviving Myanmar's digital coup

In the early hours of 1 February 2021, the Myanmar military launched a coup to depose the newly elected government. The military's offline offensive was accompanied by a digital coup intended to prevent people from learning about, objecting to, and organising against the military's unlawful act.

The digital coup has violated many human rights, including the rights to freedom of expression, information, media, association, non-discrimination, assembly, privacy, and liberty.

This report reveals the lived experiences of censorship among Myanmar's most active online dissenters working under the digital coup, including journalists, human rights defenders, bloggers, activists, students, and others. It complements other publications focused on dissenters' courageous responses, and more general or technical assessments of the digital coup, including FEM's annual "Freedom on the Net" reports.

FREE လွတ်လပ်သော
EXPRESSION ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း
MYANMAR မြန်မာ

